

ELŐFIZETÉS
 HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.
 VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.
 HIRDETÉSEK:
 4-hasábos peit sor egyszer 20 fl,
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyílttér peit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Arad és csanádi egyetemi
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 332
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. m.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, szeptember 5.

Mai számunk főbb közleményei:

- Tisza István a politikai helyzetről és a házel-nökségről.
- Betörések Aradon a rendőrhány miatt.
- Nincs harcoló ellenzék.
- Öngyilkos lett a függetlenségi párt elnöke.
- A miniszterelnök a képviselői immunitás meg-övásáért.
- Tíz éves hadi sarc.
- Kettős gyilkosság szerelemféltésből.
- Az örült szerb trónörökös.
- Az AAK. új sporttelepe.
- Mezőhegyes a próbaháboru előtt.
- Domonkos Lajos halála.
- Tarkaságok.

Tisza nyilatkozata.

Arad, szeptember 4.

Mindarra, a miket egy hosszú nyáron át beszámoló beszédbe, agitációs körutba, vasárnapi vezércikkbe és politikai nyilatkozatokba foglaltak az ellenzéki vezérek, ma válaszol Tisza István gróf. A vélemény-zürzavar után világos, egyenes beszéd, a gyűlölet-habzás után férfias objektivitás, a falnak menés irányával szemben a nyugodt, biztos parlamenti helyzet felé vezető út megjelölése és a mandátum-féltés mellett a magasabb érdeket tekintő önzetlenség: ezek az impressziók, ha Tisza István gróf szavait az ellenzék megnyilatkozásaival egybeveti az ember.

Az ország fölismérheti ebből a politikai helyzet valóságát, az ellenzék pedig megtudhatja, hogy mire várhat. Békét, rendes parlamenti életet szerezhethet, mert ez egyelőre egészen rajta mulik. Ha becsületes a szándéka, megvan a módja annak is, hogy a házszabály-módosítás formáját olyannal cseréljék föl, a mely a jövő eshetőségeivel

szemben talán több biztosítékot ad. De egy percig se számíthat olyan követelések sikerére, amely a béke fejében — fejeket vár.

Szinte fölösleges is említeni, hogy Tisza István, a mikor ezt a követelést visszautasítja, nem a maga fejét biztosítja. Őt se az ambíció, se a hatalmi vágy nem vitte az elnöki székbe, amely még senkinél se jelentett súlyosabb feladatot, mint nála. Kötelességből, lelki parancsra vállalta és örömeztválik meg attól, mihielyt a parlamenti helyzet a missziójától fölszabadíthatja s lehetővé teszi, hogy helyébe olyan ember üljön, aki nem áll annyira az indulatok közepében, mint ő. Az ő távozása, ha bekövetkezik, nem koncesszió az ellenzéknek, hanem a nyugodt parlamenti élet következménye; mihielyt ezt elérték, Tisza befejezettnek tekintheti a maga misszióját és leteheti az elnöki csengőt.

Másként áll a miniszterelnök helyzete. Az ő távozása már a kisebbség fenyegető terrorizmusa előtt való meghátrálásnak látszanék. És közvetlenül azután, hogy a többség a maga jogainak teljességét érvényesítette, a kisebbségi erőszakot legyűrte, amikor bezárta azt a parlamenti korszakot, a melyben akármelyik kisebbség az obstrukció fölvonásával kedvére fölruhghatta a politikai helyzetet, — ilyen események után, ha a többség a miniszterelnök fejét az ellenzék leszereléséért cserébe adná: annyit tenne, hogy visszacsinálná a régi helyzetet. Ez lenne az igazi restitució in integrum, — abba az állapotba, amikor a kisebbség zsarnoka lehetett a parlamentnek, amikor nem arról volt szó, hogy milyen törvények hozassanak, hanem, hogy

hajlandó-e a kormányelnököt megtérni az ellenzék, vagy másikat óhajt helyébe.

Ezeknek az időknek vége. A mandátum-fosztó törvényjavaslatból nem biztos, hogy lesz-e valami, hanem, akik a mandátum-fosztó többségtől féltik az alkotmányt, azoknak le kell tenni a tárcafosztó kisebbség szerepéről. Hogy mi az igazi szerepük, azt is megmondja Tisza István gróf. Sajnos, az olyan ellenzéki hivatásra, mint a minót Tisza a maga idealizmusával elképzeli, nem a Polónyi Gézák és nem a Justh Gyulák valók. Nem a képmutató ravaszság és nem a céltudatlan indulat; nem a zavarok kotrása és nem a magvanéklüli, hangulatok szerint forduló politika. Ezek csakugyan nem találnak egyéb üdvöset az országra nézve, mint a botrányokat szomjazni és — fejeket követelni.

Egyébként olyan hírek is járnak, mintha az ellenzékben is józanabb törekvések történének utat. Ha vannak ilyenek, Tisza István mai nyilatkozata csak erősítheti ezek érvényesülését. Mit akar az ellenzék? A közhangulat ellene fordult s ha a botrányokat folytatná, még gyűlöletesebbé tenné magát. Száz és száz ok teszi kívánatosá a parlamenti békét; aki utjába áll, százszoros bünt követ el. És ha utjába áll, fel nem tartóztathatja; magát összemorzsolthatja, de az események egymásra következése csak késheket, de irányából el nem térül. És újra lesznek rendes parlamenti állapotok, normális tanácskozással és normális ellenzékkel; az a kérdés csak, hogy ez az ellenzék fog-e az lenni, vagy pedig az, amelyik utána jön?

A félesók.

Ita: Paizs Ödön.

A mama karon fogta Pap Domonkos, a büszkeség tüze villant föl a szemében és diadalmas-kodva mondotta:

— Várjon, bemutatom a leányomnak!

Pap Domonkos nem szólt egy szót se, hagyta magát tovább vonzolni. Az első pillanatban még lázongott benne valami ellenállásféle, de aztán mindenbe beleegyezett. Hirtelenében maga se tudta, hogy hogyan keveredett bele ebbe az igazán szigoruan családias társaságba. A szinpadra vezető ajtónál ott áll a papa, a mama, a nagynéni, meg még egy nagynéni és ő. A dicsérő szavak valóságos glóriát vontak a leány feje köré, mindegyiknek volt valami magasztaló jelzője, új és új nagyszerű tulajdonságokat fedeztek föl az ismeretlen leányban. Domonkos most se szólt semmit, csak hallgatott. Nagyon is érezte, hogy nem való ebbe a társaságba, a himnusz t zengő szavak kómikusan csendültek előtte, a sok dicsérő jelző émelgyössé tette s magában már boszankodott is a leányra. De azért, ha feléje fordultak, ha ostromlóan megkérdezték, hogy igaz-e a millió és millió magasztaló dicséret, egyhanguan, monoton hangon ismételte:

— Hogyne, hogyne, nagyszerű...!

Csak most kezdett azon gondolkozni, hogy milyen jögon vár itt, hogy hogyan keveredett be

ebbe a családi kompániába. Halványan derengeni kezdett előtte, hogy az apa hívta meg, ő mutatta be a mamának és rögtön helyet szorítottak neki a saját páholyukban.

Domonkos nem ismerte a leányt, de még mielőtt eljött volna, nagyon haragudott rá. Valami szivességet tett neki az apa, nem térhetett ki a meghívás elől:

— A leányom — gyönyörű, szép, bájos és kedves — holnap lép először a szinpadra. Most még csak „szininövendék.“ Nagy talentum! Ezt nemcsak én mondom, az apa, hanem mindenki, aki látja játszani. Jöjjön el, írjon róla egy-két sor meleg szót és vegye a pártfogásába...

Domonkos meg tudta volna ölni a leányt, amikor a vacsorájától elébb kellett felkelnie. Hordárt küldtek érte, hogy ne feledkezzék meg az ígérteréről. És amint nagy boszusan a szinház felé vánszorgott, kiszinezte magának a jövő pártfogoltját:

— Csunya, biztosan nagyon csunya! Mäskülönben maga szerzett volna pártfogót, nem pedig az apja fog neki valami szerencsétlent... És tehetségtelen, persze antitalentum, de hát... de hát mégis meg kell majd dicsérnem...

Félrehuzódott a szája, amikor a függöny félregördült. Sokan voltak a szinpadon. Unott tekintetével a legcsunyábbat kereste, a legcsunyább lesz valószínűleg, akinek a protekcióra van szüksége. De egy pillanatra megdöbbsant. A sok leány mintha csak stafázsnak szolgált volna, mintha csak

mellékes lenne mindenki. Egy gyönyörű leány énekelt az első sorban. Kreol a bőre, érdekes, klasszikus az arca. A szeme éjfékete, mélytüzü, a belöle kicsapó lángok majd fölégették, pedig csak alig futott át rajta. A termete karcsu, lenge, ilyen csak álmodni lehet... És a lába? Formás, pompás, kacér, mint a legizgatóbb táncosnő. Olyan könnyedén, fesztelenül ült a többiek között, mintha tudomást se vett volna a közönségről. Tan maga se tudta, hogy olyan igézö, vagy csak természetesnek találta...

A mama ostromolta:

— Mit szól a leányomhoz?

Domonkos majd fölfalta tekintetével a leányt:

— Gyönyörű, gyönyörű!...

A mama megütöközött:

— De hiszen, nem is ismeri, nem tudja, hogy melyik a sok közül az én leányom, az én aranyos leányom?...

Pap Domonkos elvörösödött, annyi idő után most pirult el először. Hebegett valamit. A mama megsértödvé támadt rá:

— Ugy látszik, magának hirtelen megtetszett valaki. Hát most büntetésből ki kell találnia, hogy hol van a leányom...

Domonkos homlokán gyöngyök fénylettek. Nem tudta vissza nyerni a fölényét. Akadovva mondotta mindegyikre, a mama mindig mosolyogva ingatta a fejét:

— Nem, nem!...

Tisza István a politikai helyzetről és házel- nökségéről.

— Uj szociális törvényjavaslatok. — A kormány tervei. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 4.

Mennél közelebb érkező a politikai események zuhatagát megindító ziliphez: a parlament szeptember tizenhetedikén megnyíló új ülészakához, annál sürűbben jelentkeznek érdekes megnyilatkozásokkal a vezető politikusok, annál jobban kialakul a sok frázisos fenyegetésből, hogy milyen is lesz az ellenzék helyzete, akciója, működésének lehetősége a parlamentben.

Ma Tisza István gróf nagyjontosságu nyilatkozata dominálja a politikai világot és foglalkoztatja a többség és kisebbség vezetőit, akik különben a kisebb nagyobb politikai szenzációk között arról is sokat beszélnek, hogy a nagy ellenzéki harcok ősszel elmaradnak.

Tisza nyilatkozatai.

„Az Ujság” mai számába megszólaltatta Tisza Istvánt s a Ház elnökének hosszu, a válság egész korszakát felölelő nyilatkozata bizonyosan erős hullámverésnek lesz okozója az ellenzéki pártokon.

Beszéde bevezető részében Tisza gróf eljárását okolja meg. Állja a 48-iki törvényt és a házszabályszerűséget. Állja, hogy a törvényhozás utólagos jóváhagyásával törvényadta jogával élt s az a hiba, hogy nem az készíti elő az abszolutizmust, aki a szabad intézmények rendjét, méltóságát biztosítja, hanem az, aki módot nyújtott a végrehajtó hatalomnak arra, hogy a nemzeti akarat ellenére hozzon karhatalmat a parlamentbe, akinek meg gondolatlansága felidézte és — mondjuk udvariasan — mérsekelt foku elszántsága türtelte a Fabritius féle beavatkozást. Ami a véderőjavaslatok tárgyalásának precedensét illeti, kijelentette Tisza, hogy a véderőjavaslat megszavazása soha és semmi körülmények közt precedensül nem szolgálhat.

Esetleges hazafiatlan többségnek semmi szükségé precedensre.

(A kibontakozás útja.)

Arra a kérdésre, hogy a kibontakozáshoz minő békefeltételekre gondol a Ház elnöke: elmondotta Tisza István gróf, hogy a huszesztendő obstrukció szülte a fogalomzavart s a terrorizmus és anarchia öröksége gyanánt maradt

ránk az a hit, hogy a törvényhozás összes tényezőinek hozzájárulásával létrejött alkotások miatt reparációra van szükség. Ferdítéssel vádolja Tisza az ellenzéki sajtót, kevésre táksálja a népgyűléseket s velük szembe állítja a törvényhatóságok óriási többségének bizalmi megnyilatkozását.

— A többségnek — mondotta Tisza — mennie kell tehát nyugodtan a maga útján tovább és megakadályoznia és megtorolnia a kisebbségnek minden újabb jogtalan erőszakát. A kisebbségnek ellenben föl kell vennie az alkotmányos ellenőrzés és bírálat köteles szerepét: és a kisebbséget egyedül megillető jogos téren, az érvek harcában kell a saját elveiért küzdenie. Ha ezt meg nem tenné és megismételné a jogtalan kisebbségi erőszak botrányait és merényleteit, akkor a magyar parlamentarizmusnak is ki kellene építenie a fegyelmi rendszabályoknak azt az egész rendszerét, amely minden más parlamenti államban hatékonyan védi meg a törvényhozó testület munkaképességét, rendjét és méltóságát.

— Természetesen, minden tisztességesen gondolkodó magyar embernek azt kell kívánnia, hogy ilyen kényszereszközök nélkül vehessük fel újból a normális alkotmányos működés fonatát. A nemzet nagy érdekei fűződnek hozzá, hogy ezen a téren minden párt betöltse a maga hivatását és hogy ezt a tulságosan kicsiny nemzetet ne szakgassa hosszu időre ellenséges táborokra a partszenvédely. Mindnyájunknak tehát mindent el kell követnünk abban az irányban, hogy a kisebbségre nézve megkönnyítsük a normális parlamenti működés újból való felvételét.

(Kész megvárni az elnöki székü.)

— Ami a személyi kérdéseket illeti — folytatta Tisza — mindenekelőtt a leghatározottabban tiltakoznom kell az ellen a feltevés ellen, mintha a szóban forgó személyek bármelyike is hitvány egyéni önzés, vagy nagyravágás szempontja szerint irányítaná eljárását, mikor a nemzet életbevágó érdekei forognak kockán. De épen a kérdéshez fűződő nagy nemzeti közérdek azt is kötelességévé teszi mindenkinek, hogy az önzetlenség és nagylelkűség pózát se vállalja akkor, ha ez nemzeti közérdekbe ütközik. Ennélfogva egészen más kép áll a kérdés a házelnökre és a miniszterelnökre. A jelenlegi házelnökök egészen rendkívüli feladatot és kötelességet kellett az elnöki székben teljesítenie, olyant, amely éles személyes ellentétbe hozta a képviselők egyrészével és ezeknél természetes animozitást hagyott vissza az ő további elnöklési működése iránt is. Így állván a dolog, a közérdek is úgy hozza magával, hogy az a férfi, akit egyedül terhel a szükségessé vált rendkívüli intézkedések ódiuma, helyét a kellő pillanatban másnak engedje át.

(A miniszterelnök nem hagyhatja el a helyét.)

— A miniszterelnökre nézve egészen más a helyzet. Egész küzdelmünk a parlamentarizmus helyes alapelveinek megmentésére, a krónikus obstrukcióból származott kisebbségi erőszak megtörésére irányult. A többségi elvet kellett alkotmányos jogaiha visszahelyeznünk és a nemzeti önkormányzatnak azt az alaptételét érvényre juttatnunk, hogy a parlament vezetésére és a kormányzatra gyakorlandó parlamenti befolyásra a parlament többsége van hivatva. Ennek fejtetőre állítása, az igazi felelősség elhomályosítása és a nemzeti akarat elszibbasztása az, ha a kormány összeállításába a kisebbség beleszólást igényel magának. És valóságos merényletet követne el a nemzet jogai és léteérdeke ellen az a miniszterelnök, aki az utolsó hónapok küzdelmei alatt újabb jogcimeket szerzett a többség bizalmára és lelkes támogatására, hogyha a kisebbség kiengesztelése végett hamis nagylelkűségtől otthagyná a helyét. Az a többség, amely eltűrné azt, hogy vezéréből megfoszsa a kisebbség ellenszenve, abdikálna nemcsak saját jogáról, hanem a nemzetéről is. Egy ilyen téves cselekedet küzdelmünknek a nemzet számára kivívott gyümölcsét dobná oda.

Mi lesz szeptember tizenhetediké után?

Egyik fővárosi lap mai számában azt írja, hogy olyan helyről, ahol ismerik a kormány fölfogását a politikai helyzetről, valamint jövő terveiről is, a következő fölvilágosításokat szerezte:

— A kormány és a munkapárt egyaránt kívánja a békét és a parlamenti rend mielőbbi helyreállítását, de nem fogadhatja el az ellenzék rendelkezéseit a békéről. A tárgvi föltételek elfogadhatatlanok, mert keresztül vihetetlenek, a személyi követelések pedig lealázók nem csupán a kormányra, de a munkapártira is.

Mindazonáltal személyi kérdések nem volnának akadályai a békének. Tisza István gróf önként távoznék — a béke árán. Ő úgy érzi, hogy a maga személyében megtette kötelességét és nem akarja személy szerint sem utját állani a békének. Nem ép lehetetlenség, hogy a Ház szeptember tizenhetedikéi ülése már nem találja Tiszát az elnöki székben. Ez azonban egyelőre csak föltevés, mert a munkapárt Tisza távozásába csupán a béke ára fejében nyugodni bele. Máskép áll a dolog Lukács Lászlóval. Őt a Justh párt makacs ellenállása és fekezhetetlen hatalmi törekvése belekergette a harcba. És itt tudni kell egyet és mást. Hédeváry Károly gróf és Lukács László egyaránt komolyan és jogosan hitték, hogy a Justh párt Lukács jövetelével abbahagyja az obstrukciót. Hédevárynak ép annyira rendelkezésére állott Tisza István gróf, mint Lukács László-

Már csak a gyönyörű ismeretlen maradt hátra. Domonkosnak minden vére az arcába szökött, már gondolkozni se tudott:

— Csak nem ez a gyönyörű, isteni nő ott a sok csunya leány között...

A mama büszkén kiáltott föl:

— Igen, igen, csak hogy tetszik a kicsikém...

És Domonkos hiába erőltette magára a blazirtság álarcát, hiába akart hideg, jéghideg maradni, lelkesen, érzéssel teli dicsérte minden pillanatban a lányt:

— Nagyszerű, nagyszerű, gyönyörű, valóságos östalentum...

... De most mégis félt a találkozástól. Olyan érzése támadt, hogy legjobb volna elmenekülni innen, elrohanni. Nem merte megvallani magának, de attól félt, hogy a leány hatalmába keríti, hogy meghódítja, hogy rabszolgája lesz. Tudta, hogy vele szemben nem tud az erős, kitartó, hideg hódító lenni, mint másokkal. A szerelem hatalmát már érezte másokon és most még a gondolatától is remegett, hátha ő is, de nem, nem, ennyire csak nem juthat...

Már jött is a leány. Vigan, büszkén, diadalmasan ugrott az apja nyakába, majd az anyjához repült és a két néni ajkán is elcuppant a csók. Karcu termete megfeszült, a ruha, mintha féltető, erősen ölelte, hozzátapadt, elárulta minden báját. A teste meleg volt, szinte izzott a szöveten keresztül, a keble ott hullámzott az apja mellén. A cuppanás még a levegőben volt, de a leány szeme már a férfi felé vedt, egy pillanat alatt ezer változáson ment át. Először leányos ártat-

lansággal meghódolni készült Domonkos előtt, de a bakfis kacérsága már fölillant a tekintetében, majd asszonyi tűz égett a szemében. A férfi megremegett. A mosolygó, vidám arc gyorsan közeledett feléje. De a tekintete most már gunyosan kacagott. Semmi se tartóztatta föl a lányt, a csókos ajka már majd Domonkos szájához tapadt. A férfi elfelejtett mindent, kitérta a karját, mintha egy álmoképet akarna ölelni. A leány csak erre az őszinte meghódításra várt, elsikoltotta magát, a mohó férfiarcot ellökte a szájától és szinte sirva kiáltotta:

— De hiszen én nem ismerem magat!

A félcók ott égett Pap Domonkos ajkán. Mintha parázs ért volna hozzá, egész belseje meggyuladt. Melege lett. A vére lázas hullámokban szaladgált az ereiben. Ugy érezte, hogy megsértették, megszegyenítették. Mindenre várt, csak erre nem. Zavartan, gyámoltalanul rebegett valamit, valami mentességfét, nem akarta... nem érti a dolgot, hogy történhetett...

A leány azonban boldog volt. Amikor megszorította a férfi kezét, nem szólt egy szót se, de egész teste szinte kiabált a büszkeségtől, hogy Domonkost meghódította, megszegyenítette. Amikor elváltak, kacéran meghívta Domonkost:

— Ugy-e, holnap is látom, egy estélyen lépek föl, remélem hazakisér...

Aztán sokszor találkoztak. Domonkos nem tudott a leánytól elszakadni. Tudta, érezte, hogy csak játszik vele, boszankodott is, mérgelődött is eleget érte, de nem tudott elválni tőle. Néha, nagyon hideg napok után, egy pár órára ismét visszanyerte a régi, hideg hódító viselkedését.

Ekkor a leány döbbent meg. Hozzá volt szokva, hogy mindenki föltétel nélkül meghódol neki. És ilyen találkozások után dühösen vetette le magát a kerevetre és halkán, csak magának sugta:

— Veszélyes a játék, nagyon veszélyes, még én is szerelmes leszek...

Másnap vidáman ébredt. Különösen szép akart lenni. Hatalmát, a magababizást féltette, ha Pap Domonkos kisiklik a kezei közül. A meleg premier után — ekkor már színész volt, dédelgetett primadonna — kart a karba téve együtt mentek hazafelé. Elöl ők ketten, hátul a mama és a papa. Csak az utcsarkokat kereste. Gyorsan befordult, hevesen átölelte a férfit és égő ajkát rányomta a Domonkos szájára. A férfi a gyönyörtől sikoltani szeretett volna, a karja, minden izma remegett a kéjtől. A színész ebben a pillanatban megérezte, hogy ismét győzött, a férfi már egészen, teljesen az övé. A gunyos fény megint vibrált a tekintetében, a legjobban szeretett volna kacagni, nevetni diadalmasan.

Domonkos ránézett. A mosolygó tekintetből mindent megértett. Hirtelen valami nagy fájdalom fogta el. Kiszakította magát a leány öleléséből és szemrehányóan, bánatosan mondotta:

— Látja Ilus! Ezt érdemlem meg én magától. Hát engem is csak holmi játékszernek tart? Miért akarja elcsavarni a fejemet?!...

A leány megdöbbent. Zavart, ideges lett. Most arra gondolt, hogy odarogy a férfi karjába és megadja a másik félcókot is, az igazit, a nő csókját. Amibe minden benne van. Szerelem, lemondás, megalázkodás a férfi előtt. Amikor örül, amikor kitüntetésnek veszi, amikor boldog, hogy a férfi

nak. Héderváry is megkapta a fölhatalmazást a szabadon való cselekvésre, mint Lukács László. Am Héderváry a legnagyobb határozottsággal jelentette ki, hogy első sorban az ország és a parlamenti béke érdekében, de a maga lelkiismeretének megnyugtatása okából is nem lép a parlamenti erőszak terére, míg a legcsekélyebb reménység is van a békére. Ezért ő maga ösztönözte Lukácsot a vállalkozásra és ő volt az, aki a legserényebben sürgette Lukács miniszterelnökségét. Ezzel elejét akarja venni annak a vádnak, hogy megakadályozta Lukács békekísérleteit.

Lukács szociális törvényei.

A kérdés tehát az, hogy mi történik a képviselőház újabb ülésezése során. Kétségtelen, hogy ez a kérdés érdekel most mindenkit. Két eshetőség van. Az egyik az, hogy ha az ellenzék folytatná az erőszakoskodást, a sipolást, dobolást, szóval a régi komédiát, akkor a Ház letárgyalja és elfogadja a mandátumelkobzó javaslatot. Ezt követeli is a pártnak egy tekintélyes része. Maga Lukács László miniszterelnök és vele a munkapárt nagy része más módját óhajtja a renitenskedő ellenzékkel való leszámolásnak. A kormány és pártja, meg az ellenzék oly éles ellentétben áll egymással szemközt, hogy bizonyosra vehető, mikép a két fél a képviselőház összeülése után is megtartja a maga hadiállását. Ilyetén helyzetben Lukács László miniszterelnök a nyugalmas várakozás állásponjtjára helyezkedik. Szeptember 17-én beterjeszti a jövő évi költségvetést és a Ház kitüzi a delegátusok választását, mert a delegáció Bécsben e hónap huszonhetedikén összeül. Ha az ellenzék egyáltalában nem akar Lukácsal tárgyalni, ennek logikus és valószínű következménye lesz, hogy az ellenzék a delegációban sem vesz részt. A delegáció után Lukács László mint belügyminiszter *beterjeszti a választójogi reformjavaslatot, a nyugdíjtörvényt és még egynéhány javaslatot.* Ha az ellenzék nem akarja tárgyalni e fontos és sürgős reformokat, *elnapollatja a Házát*, majd újra összehívja és a kormány újabb meg újabb kulturális, gazdasági, pénzügyi és szociális javaslatokat terjeszt elő. A Házát azután hosszabb rövidebb ideig újra elnapollják. És ez idő alatt egész sereg jelentőséges javaslat fekszik majd a Ház asztalán. Azt hiszem, nyugodtan állapítható meg, hogy az ország józan közvéleménye nem fogja tűrni sokáig az ellenzék rezisztenciáját. A teljes, tökéletes kijózanodás ideje és műve lesz ez és ha hónapok multán sem látja az ellenzék a passzivitás oktalanságát, kárait és veszedelmét, akkor a kormány — *fólosztatja az országgyűlést.*

engedi, a férfi hagyja csókolni magát... De azután mást gondolt. Lehajtotta a fejét és csöndesen, halkán, mint az álomzene válaszolt:

— Igaza van, nem érdemli meg!

Majd nagyot kacagott, még jobban belekapaszkodott a férfi karjába, pajtásosan arcul legyintette és egészen őszintén kiöntötte a lelkét:

— Nem, nem! Magával nem bánhatok úgy, nem játszhatok úgy, mint a többiekkel. Pajtása leszek, hü barátja... Igen, igen barátja. Ugy-e, mi nem közönségesen, mint két egyszerű ember szeretjük egymást. A mi szeretetünk sokkal nagyobb, sokkal magasabb, a mi szeretetünk az igaz barátság. Maga egészen más, mint a többi, hogy csak éhesen, mohón rám vágyjon...

...Másnap levelet kapott Ilus. Pár szóval, röviden mondta el Domonkos, hogy többet nem fognak találkozni. Nagyon mélyen nézett már a fekete szemébe, a félcsók folyton égeti az ajkát, fél tőle, fél, hogy még talán szerelmes is lesz belé...

Ilus diadalmasan elnevette magát. Odament az ablakhoz, ahonnan a meleg nap fényes sugarai ömlöttek be a szobába. Ugy érezte, hogy a porszemek apró manókká változtak és örült táncot rotnak a fényes sugársávbán. Egyszerre minden vig lett előtte, vidám, kacagó...

Ujjai pergő indulót vertek ki az ablaktáblán. Vidáman, győzelemittasan mondta, de azért a szomorúság is vibrált a hangjában.

— Ő is olyan, mint a többi, semmivel se különb... Ő is szeret, igen, szeret, szeret, imád engem...

Ellenzéki vezérek Tisza távozásáról.

Justh Gyula Tisza István gróf nyilatkozatáról egy újságíró előtt a következőket mondta:

— Tisza azt mondja, hogy június 4-én az obstrukció fertőjéből emelte ki a parlamentet, de azt elfelejti, hogy az obstrukció a választások fertőjének a következménye volt, mert az 1910-iki választáshoz hasonló választásból kikerült parlamenti többség nem hivatkozhatik arra, hogy az ő akarata a nemzet többségének az akaratát képviseli. Az ilyen többség hatalmának alapja nem a nemzet, hanem a szurony, a pénz, a pálinka és a hatalmi erőszakosságnak legkülönbözőbb eszközei. Az ilyen fertőből származó többséggel szemben az obstrukció nem bűn, hanem kötelesség. Justh Gyula nyilatkozatának a végén ismét azt hangoztatja, amit már több ízben kijelentett, hogy t. i. Tiszával és Lukácsal nem áll szóba.

Giesswein Sándor kanonok, keresztényszocialista képviselő Tisza interjújáról ezeket mondta:

— Még nem olvastam át teljes figyelemmel Tisza nyilatkozatát, de annyit már eddig is látok, hogy igen békülékeny hangú. Mintha azt mondaná Tisza: Elmegyek az utból! Hát jó, menjen el. Azt hiszem, hogy ez nagyon megkönnyitene a kibontakozást. De aztán Lukácsot kell megbuktatni!

Polónyi Géza is nyilatkozik és így szónokol:

— Tisza távozása még semmit se jelent. Bukni kell az egész rendszernek és jóvá kell tenni minden bűnt, amit a nemzet ellen vétettek. Rettenetes viszonyok vannak ebben az országban, ahol Tisza főmedvényt, mely a Magyar Figyelő-ben jelent meg, történelmi tanulmány gyanánt lehet lenyomatni. Hiszem, hogy ősszel talpra áll a nemzet és megvívhatjuk a nagy, döntő csatát...

Készülőds a delegációkra.

A delegációk kérdése áll jelenleg a politikai élet homlokterében. A munkapártnak egyik tagja ma erről a kérdéssel a következőképen nyilatkozott:

— Tudomásunk szerint az ellenzéken már eldöntötték a dolgot, hogy a delegációban folytatják mozgalmukat, illetőleg, hogy ott is akcióban maradnak. Az ellenzék Bécsben, mert hiszen ott kell tartani a delegációkat, Európa számára akar tüntetést rendezni. Bejelentetem, hogy a kormány, illetőleg Tisza István gróf az ellenzék eme szándékának is perveniált.

Az akciót ellensúlyozó terv első pontja a delegáció elnökének, sőt alelnökének a megválasztása. Lukács László miniszterelnök most is, mint eddig, Láng Lajos báró számára tartogatja a magyar delegáció tanácskozásainak a vezetését. Láng Lajosnak azonban kikötései vannak: ő csak abban az esetben vállalja az elnökséget, ha biztosítékot kap arra nézve, hogy az ellenzék nem fog a delegációban tüntetéseket rendezni. Az erre irányuló tájékozódások már folyamatban vannak. Ezzel az akcióval egyidejűleg Tisza István Tallian Bélában látja azt a ferfiut, akit a delegáció élére szándékozik állítani az ellenzék esetleges tüntetéseinek a letörésére. A tárgyalások ebben az irányban már megindultak. A munkapártnak tehát a delegáció tanácskozásainak vezetésére két jelöltje van és a dolgok jelenlegi állása szerint az ellenzék magatartásával függ, vajon ki vezeti a delegációt.

Az utóbbi időben különféle hírek jelentek meg a delegáció egybegyülésének idejéről. Mint a Bud. Tud. értésül, a delegáció első ülésének napja még nincs megállapítva, mert csak szeptember közepe táján összeülő első közös miniszteri értekezlet fog e tekintetben határozni.

Élet a nemzeti munkapártban.

A nemzeti munkapárt helyiségei most a nagy nyári vakáció vége felé ismét élénkülni kezdenek. Ma este már nagyon élénk volt az élet, a többek között az államtitkárok közül ott volt *Jeszzenszky, Kazy* és *Jakabffy*. Fent volt Láng Lajos báró is, aki érdekes magyarázatát adta annak, hogy honnan keletkezett az a hír, mintha Apponyt meglátogatta volna Éberhardon.

— Az egész hír félreértésen alapszik — mondta Láng — amely onnan származik, hogy egy társaságban említettem, hogy Hédervárra utazom, amit a jelenlevők egyike Éberhardnak értett is így adta tovább.

Öngyilkos lett a gyomai függetlenségi párt elnöke. (Tabak István dr. apósának tragédiája.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Nagyszalonta, szeptember 4.

Megirtuk minap, hogy Nagyszalonta mellett a barmodi bakterháznál lefejezett holttestre bukkantak. Megállapították, hogy a halott *Biró Benedek gyomai közgyám*. Békésmegye egyik előkelő embere, a gyomai függetlenségi párt elnöke, aki a szalontai vonat elé vetette magát és szörnyű véget ért.

Minden izében modern tragédia véres befejezése volt ez az öngyilkosság, amelynek szomorú okát most derítette fel a vizsgálat.

Biró Benedek tekintélyes vagyont örökölt a szüleitől, melyivel azonban nem tudott bálni és költséges életmódja hamar fölemésztette vagyonát. A választókerületben vezető szerepet játszott és ambíciója volt, hogy bejusson a képviselőházba. A képviselőségből nem lett semmi. Ez a körülmény és vagyonának romlása módfelett elkeserítették. Pár évvel ezelőtt leányát férjhez adta *Tabak István dr. gyomai ügyvédhez*. A fiatal fiskális nagy összegű hozományt kapott készpénzben, de uri kedvteléseit mindent felemésztettek. Aztán bűnös utra tévedt. Sikkasztott, hamisított s rengeteg bűnpört indítottak ellene. *Tabak István dr. börtönbe került*, bár az apósa fele vagyonánál többet áldozott, hogy megmentse. Nem lehetett. A vagyon lassan eluszott s a börtönbe jutott ügyvéd ellen ma is napról-napra újabb panaszokat visznek a bírósághoz.

Biró Benedek tisztos családját megtörte a csapás. Visszavonultak, nem jártak az emberek közé, s házukba sem járt más, mint egy fiatal gazdatiszt, a közgyám ifjabb leányának vőlegénye. A szerelmes pár boldogságát úgy látszott nem zavarta meg a család szerencsétlensége, s még ez volt egyetlen vigasztaló jel a nagy szomorúságban.

Csőndben készültek az esküvőre, amelyet szeptember elsejére tűztek ki. A menyasszonyos házban éjjel-nappal varrták a kelengyét, az anyakönyvvezető tábláján megjelent a kishirdetés. Minden ment rendben a maga útján.

És a mult héten a vőlegény mindennapos látogatását hirtelen beszüntette. Érdeklődtek mi történt? A gazdatiszt elutazott Nagyszalontára. Onnan irt rövid levelet, amelyben bejelentette, hogy lemond a leány kezéről.

— Nem házasodom meg — irta a levélben — másképp határoztam.

A kis család végképen kétségbe esett, az apa azonban nyugodtságot erőltetett magára:

— No nem kell komolyan venni — mondotta — elutazom Szalontára és beszélök a fejével.

Szombatn este Biró már elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Nagyszalontára utazott és a családjának *terjedelmes levelet irt, melyben bejelentette az öngyilkosságát*. Hozzá tartozói táviratilag kérték a főszolgabíró, hogy akadályozza meg Birót végzetes elhatározásában. A főszolgabíró intézkedett is, de Birót ekkor már nem találták sehol. Vasárnap reggel a vonat elé vetette magát. Holttestét Gyomára szállították.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszáma:

Szerkesztőség (6)jél-nappal	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — 151
Nyomda	— — — — 151

VÁROS ÉS MEGYE.

Tíz éves hadi saroc.

— Az aszfaltjavítás újabb drágítása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 4.

Be kell ismernünk, hogy nagyot tévedtünk, a mikor azt hittük, hogy a tanács egész komolyan véget vet a Magyar Aszfalt Részvénytársaság monopolizáló helyzetének Aradon és a városi pénztár javára házilag végezteti el az aszfaltjavításokat. Komolynak kellett hinnünk ezt a törekvést, mert maga a tanács beismerte, hogy visszaélt az aszfalt társaság a helyzettel és olyan horribilis árakat kért a fenntartásért, amilyent a hadisarcot kivető ellenség sem mer a megalázott és földresujtott kapituló félől követelni. Tévedtünk, mert ez az eltökélés, ez a talpra állás csak ijesztő volt és a városon élőkön részvénytársaság ismét tíz évre kitűnő üzlethez jut. A közlekedési bizottság, amely maga is felháborodva tapasztalta többszörösen, hogy a házi kezelés eszméjének felvetődésekor nyers anyagot sem akart neki rendelkezésére bocsátani a többször említett vállalkozó cég, ma ismét szóba állott vele és az aszfalt fenntartásra vonatkozólag tíz éves szerződés megkötését javasolja a tanácsnak, illetőleg a törvényhatóságnak. Annak jellemzésére, hogy mekkora bört akart a Magyar Aszfalt a város testéből hasítani, elmondjuk, hogy míg ezelőtt három hónappal hetven fillért követelt egy négyzetméter aszfalt fenntartásáért évente, addig ma negyven fillerre redukálta az egységárát. De ez még mindig horribilis hasznot jelent, mert a multban 32 fillért fizetett a város és nincs az a szakember, aki be tudná bizonyítani, hogy a változott viszonyok következtében 8 fillérrel lett drágább egy négyzetméter aszfalt fenntartási költsége. A közlekedési bizottság mindezek ellenére elfogadásra ajánlja a társaság ajánlatát azzal a kikötéssel, hogy az említett árért azokat az utakat is köteles javítani, a hol az autobus közlekedik.

Ugyancsak ma tárgyalta ez a bizottság a Máv. gyorsáru raktár építési terve következtében szükségessé váló utszükítés kérdését is. A Máv. tudniillik a Nagyváradi-ut mai szélességéből két méternyi el akar vésztetni, hogy kielégítse az aradi kereskedelem igényeit és egy modern gyorsáru raktárt építhessen. A törvényhatósági bizottság legutóbbi ülésén arra utasította a tanácsot, hogy újra tárgyaljon a vasúttal és ennek a tárgyalásnak az eredményeként a közlekedési bizottság ma abban állapodott meg, hogy javaslatba hozza a szükítést, de azzal a kikötéssel, hogy a gyalogjárónak 1,5 méter szélesnek kell maradnia.

Sorrendje Arad törvényhatósági bizottsága által 1912. évi szeptember hó 11-én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. Polgármester jelentése. — A városi tanács betérjeszti a folyó évben lejárt földbérletek hasznosítása iránt megtartott árverések jegyzőkönyveit jóváhagyás céljából. — U. az betérjeszti a szegények házában elhelyezett egyének élelmezése tárgyában megkötött szerződést jóváhagyás céljából. — U. az betérjeszti a Vásárhelyi Jánossal kötött földbérleti szerződést jóváhagyás céljából. — U. az betérjeszti a Tagányi Sándor dr.-ral a szemét osztályozó és rostáló telepre vonatkozó szerződést jóváhagyás céljából. — Ugyanannak előterjesztése a birkás dűlőben építendő bikaistálló és cselédlakás tárgyában. — Ugyanannak előterjesztése a Thökölly Imre-utca csatornázása tárgyában megtartandó versenytárgyalásnak saját hatáskörében leendő jóváhagyása iránt. — U. annak előterjesztése a vasúti átjárónak kockakövel leendő burkolása iránt. — U. annak előterjesztése a Vizesi utnak Gájon keresztül vezető részén kockakövel leendő burkolása iránt. — U. az betérjeszti a Goldschmidt Sándor és társai utcanytási kérelmét a névszerinti szavazás megejtése céljából. — U. az betérjeszti a munkások ügyét a névszerinti szavazás megejtése céljából. — U. az betérjeszti a mocsár-utcai lakosoknak az utca nevének változtatására irányuló kérelmét. — U. az betérjeszti Schuch Ferenc felebbezését járdafog-

lálás ügyében. — U. az betérjeszti Cabai Antal és Engelhardt Ferenc és neje bérlet átruházási kérelmét. — U. az betérjeszti a Karpelesz Zsigmonddal volt bérlet tárgyában megkötött szerződést jóváhagyás céljából. — A tanács előterjesztése Debelán Mihályné szülész női okiratának kihirdetése tárgyában. — Meixner Ottó cs. és kir. altábornagynak átirata a VII-ik hadtest parancsnokává történt kinevezése tárgyában. — A belügyminiszter leirata a törvényhatósági bizottsági tagok számának szaporítása tárgyában.

Nincs harcoló ellenzék.

(Felbomlik a szociálista szövetség. — Vezér nélkül áll a koalíció.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, szeptember 4.

Hetek óta egyebet sem mondanak az ellenzéki képviselők népgyűléseken, beszámolókon, ujságcikkekben, mint azt, hogy harc lesz. *Apponyi* is sipolni fog a képviselőház üléstermében, *Andrássy Gyula* gróf is ki fogja vezetetni magát, *Kelemen Samu* is orditozni fog a kormány és a képviselőház elnöke ellen. És ha a komolyak, a békabarátok így tesznek, akkor milyen macskazenét, botrányt fognak csapi az eddig is lármás kis ellenzéki „harcosok.”

Amilyen buzgón és fennen hirdették ezt a nagy harcot mind a mai napig, époly fokozatosan és határozottan terjedt a hire annak, hogy mindez a nagy harci készség csak frázis, mert az ellenzéki pártokban sem egyetértés, sem vezér nincsen az őszi harcokra.

A szövetségelt ellenzék nemrégiben hivatalos kommunikét tett közzé, amelyben bejelentette, hogy az intéző-bizottság szeptember 3-ikára hirdetett ülését — *Justh Gyula* betegsége miatt — szeptember 10-ére halasztották. Az intéző-bizottságnak azzal kellene foglalkoznia, hogy a parlament újból való megnyitása után milyen taktikát kövessenek. Szeptember 3-áról szeptember 10-ére azonban nem *Justh Gyula* betegsége miatt halasztották a tanácskozást. Kitűnő helyről származó információink szerint a halasztásnak az az oka, hogy az ellenzék egyes tagjai között teljesen megszűnt az összetartás.

A kiméletlen harcot alig akarja vállalni két-három ember. A békét követelők táborá egyre hangosabb és követelőbb lesz. Azt hirdetik, hogy lehetetlenség továbbra is folytatni azokat a jeleket, amelyeknek a parlament júniusban a színhelye volt. Azok, akik a parlament széteséséig még a tüzzel-vassal való harcot hirdették, teljesen elkedvetlenedtek. Az agitáció, a népgyűlések az egyes képviselőknek tenger pénzbe kerültek és, ami rájuk nézve a leglesújtóbb, az országban nem támadt semmiféle visszhang.

Ez az oka azután, hogy az ellenzék túlnyomó része a békés megoldás híve. Fokozza az elkésere- redést, hogy — nincs vezér. *Justh Gyula* állapota rendkívül súlyos; a beteg pártvezérnek cukorbaja van. A kór már olyan stádiumban van, hogy az orvosok határozottan megtiltották neki, hogy az izgalmas politikai harcokban résztvegyen. Ha föl is fog épülni, aligha vehet részt az aktív politikában. A másik vezér *Polónyi Géza* volna, de őneki a harc intézését illetőleg olyan fantasztikus terveik vannak, amelyeket képviselőtársai mosolyogva fogadnak.

De nemcsak elkésere- redés és fejtelenség uralkodik az ellenzéki soron, hanem felbomlóban van a szociálistákkal való szövetség is.

A szövetségelt ellenzék nagyon rossz néven veszi, hogy a fegyvertársaként szereplő szociáldemokrata párt az elmúlt nyár folyamán egyáltalában nem vett részt az agitációban, sehol nem mozgósította az ellenzék érdekében a tömeget.

Igy fest a szövetségelt ellenzék összetartása. Mire megindul az új parlamenti szezon, bizonyos, hogy megkezdődik a felbomlás processzusa és széthull a mesterségesen összekovácsolt szövetség.

Betörések Aradon a rendőrhány miatt.

(Üzletfosztogatás a Tököli-téren. — Zúgolódó rendőrlégénység.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 4.

Ma éjszaka Arad város legsötétebb, de azért igen forgalmas részén betörők garázdálkodtak. A *Tököli-téren* egy üzletben csak betörési kísérlet történt, a másikban azonban már sikerrel járt a merész munka, amelyet az éjszaka feketesége és a téren tapasztalható rendőrhány nagyszerűen segítettek. Azt hisszük, hogy a betörők részére készült *Baedeckerben* a Tököli-tér csillaggal van megjelölve, mint operációra különösen alkalmas terep és a honnan nem nyílik remek kilátás — a börtönre, mert ott tetten nem éri a betörőt senki. Nyithat boltajtót, ha ért hozzá, feszíthet fel pénztárfiókokat és furhat kasszát, ha tud, nehéz és sok időt igénybe vevő munkájában nem zavarja senki.

A Tököli téren üzlet-üzlet hátán nyílik, az egész külváros forgalmát az oda torkoló utvonalak közvetítik a város belsejébe és rendőrt oly ritkán látni, mint éjjel égő lámpást. Egy-egy rendőrnök éjszaka akkora területet kell bejárnia, hogy míg visszatér az elindulási ponthoz, tíz embert is agyonüthetnek.

Kevés a rendőr és a létszámszaporítást addig odázzák el, hogy egy szép napon még azok is megszöknek, akik még most huzzák az igát és majd leroskadnak az emberfeletti munkától. Ma járt épen egy rendőrdéputáció *Berecz Ferenc* kapitánynál és megmondták őszintén és nyíltan, hogy alig bírják már a szüntelen szolgálatot, melyet szabad nap sem vált fel. A rendőrlégénység között elkeseredett a hangulat. Ezt nem lehet tagadni, mert erről a fellebbvalók is tudnak, nem is csinálnak titkot belőle és a felhangzó keserűséget ők is csak szép szólamokkal, a kötelességtudásra, önfeláldozásra, ambícióra való utalással igyekeznek elnémitani. Azonban egy-egy Tököli-téri betörés mindennél jobban megvilágítja a helyzetet, a nem létező világításnál feltétlenül jobban. A szabad napjaikat is szolgálatban töltő legénység elcsigázott, fáradt és törődött. Segíteni ezen a bajon csak a szaporítással lehet. Félrendszabályok, mint például, hogy ezentul minden harmad nap szabad nap lesz, de éjjel négy óra szolgálatra berendelik őket, semmit, vagy édes keveset használnak. Ezt bizonyítja a mai deputációzás és a Tököli-téri betörés.

A Tököli tér és az Aulich Lajos-utca sarkán levő lisztüzletben jártak a betörők. Ezt pozitív adatok bizonyítják, mert kézipénztárt feszítettek fel, pénzt vittek el és a Wertheim-szekrényt, a rajta talált nyomok szerint, fel akarták feszíteni. Az üzlet *Zeitler Rudolf* tulajdona, aki ma reggel nyitáskor vette csak észre, hogy fosztogatók jártak nála az éj folyamán. Jelentést tett a rendőrségen és a kiküldött detektívek megállapították, hogy a betörők az udvarra nyíló ajtón át hatoltak be és hogy a mesterségükben eléggé előrehaladottak lehetnek. Erre vall a kézipénztár feltörése és a vasszekrényen található furási nyomok. Az előbbiből harminc korona készpénzt vittek el, míg az utóbbival nem boldogultak és azt felnyitni nem tudták. Több ezer korona készpénz és váltó volt benne.

Nyomozás közben a detektívek a szomszédos házak lakóinál és érdeklődtek, vajon hallottak-e zajt az éjszaka folyamán. A lisztüzlettel szemben az Aulich Lajos-utca és Szent István-utca sarkán van a *Papliczky László* fűszerüzlete. Ide is betértek a detektívek és itt is kérdezősködtek. Azt a meglepő értesítést kapták, hogy a ház egyik lakója hajnal tájban nagy zajra ébredt fel. Az utcáról hatolt be a zaj, de azt hitte, hogy talán már a r. ggei piacra érkezők okozzák. Azonban tovább

figyelt és azt észlelte, hogy a hangok valamely vasszerszám ütése folytán keletkeznek és az utcára nyíló fűszerüzlet ajtaja körül jönnek. Gyorsan felöltözött, az utcára futott, mire azonban kiért, az üzlet előtt senkit sem talált. Az ajtót nyomban megvizsgálta és konstata, hogy feszítő vasnak, illetve betörő szerszámnak nyomai láthatók.

A detektívek maguk is megvizsgálták az ajtót és ők is megállapították, hogy a betörők a fűszerüzlet feltörését is megkísérelték. A nyílt utcán, a hajnali szürkületben láttak munkához a Tököli-terén és az egyik lakó ébersége akadályozta meg a betörést.

Mezőhegyes

a próbaháboru előtt.

— Nehéz a manőver-terep. Felvonuló ellenséges hadosztályok. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 4.

Harminc pár ökörrrel, nagy, butorszállító-kocsikhoz hasonlító alkotmányokat vontattak be ma délelőtt a mezőhegyesi főhadiszállásra. A gigászi ládáknak a hadsereg aeroplánjai húzódtak meg a rendületlenül patakozó eső előtt: a légiflotta tizen-nyolc repülőgépe érkezett meg vonaton Mezőhegyesre, ahol a már korábban elkészített ideiglenes hangárokból helyezték el a gépeket. A katonai repülőgép osztály parancsnoka, Uzelac alezredes, aki délben érkezett meg az Acsev. gyorsvonatján, már a rendbeszedett, hangárjaikban álló hadirepülőgépek felett tarthatott szemlét. Az alezredes kíséretében volt Blaschke főhadnagy is. A híres katonatiszt-pilóta, akinek házassági óvadékát tudvalevőleg a király egészítette ki magánpénztárából, Szeged felől érkezett vonaton, míg Uzelac alezredes tegnap reggel háromnegyed hatkor repülőgépen indult Mezőhegyesre a bécsújhegyi katonai repülőtérről. Az alezredes Etrich-monoplánján akadálytalanul eljutott Szentkutig. A Félegyháza szomszédságában levő községnél motordefektus érte a monoplánt, de a jeles hadi pilótának sikerült simán leereszkednie. A repülőgép biztonságba helyezése után, Uzelac alezredes vonaton tegnap este Szegedre, onnan ma Aradra és Aradról Mezőhegyesre utazott, ahol átvette a repülőgéposztály parancsnokságát.

A hadipilótákon kívül ma érkeztek Mezőhegyesre a dragonyosok is, akik helyőrségi szolgálatot fognak teljesíteni a hadgyakorlat tartama alatt a főhadiszálláson.

A főhadiszállás vendégeinek lakásai nagyrészt teljesen elkészültek és így készen áll a trónörökös lakásának berendezése. Ferenc Ferdinánd részére Mezőhegyes és Bécs között — mint azt az Aradi Közlöny már megírta — külön telefonvonalat szereltek föl. A trónörökös telefonvonalát még ezen a héten hivatalosan kipróbálják.

Nagy előkészületeket tesz a mezőhegyesi próbaháborus-napokra a posta is. A gyakorlatozó csapatok és katonai személyiségek részére a postai küldeményeket a már működésben levő mezőhegyesi katonai postahivatal továbbítja és kezeli, de ezenkívül is olyan nagy postai forgalomra számítanak Mezőhegyesen, hogy a meglévő kincstári postahivatalon kívül még állami postahivatalt is rendeztek be. Összesen tehát három postahivatal fog működni a gyakorlatok napjaiban Mezőhegyesen.

Amint mai számunkban már megírtuk, a főhadiszálláson szeptember hatodikán kezdődik meg igazában a katonai uralom. Holnap még a végső készülődések, igazítások, felülvizsgálatok folynak, hanem pénteken reggel már az a szigorú rend és kaszárnyai, inkább tábori fegyelem lép életbe, amelyet katonai és közigazgatási hatóságok köz-

sen tartanak fenn mindaddig, amíg a trónörökös a királygyakorlatok lefűvése után el nem hagyja Mezőhegyest.

Szeptember hatodikán ékezik Mezőhegyesre Szabó László belügyminiszteri tanácsos titkárával, Matyasovszky Györggyel, hogy a rendfenntartásra személyesen felügyeljen. Ugyanezen a napon jön Szegedről a főhadiszállásra vezényelt nagy csendőri különítmény felett parancsnokoló Szücs Mihály csendőralezredes is. Nevezetteknek és Petrovics Mihály battonyái főszolgabírónak husz budapesti detektív és százhusz csendőr áll rendelkezésükre Mezőhegyesen. A mezőhegyesi helyőrséget alkotó katonai csapatok felett pedig Greschitzky alezredes a manővervendég-szállás parancsnoka diszponál.

A rendfenntartás körül különösebb intézkedéseket tesznek mindjárt aznap délután, mert ekkor jön meg a délután fél háromkor érkező négy kocsiból álló különvonattal, amint ezt legutóbb megírta az Aradi Közlöny, a vezérkari főnök: Schemua Balázs altábornagy. Schemuát Petrovics Mihály főszolgabíró fogadja a mezőhegyesi állomáson. Fogadására megjelennek a már Mezőhegyesen időző törzstisztek is. Schemua Aradon keresztül utazik Mezőhegyesre.

Vasárnap reggel hat órakor a rendes budapesti személyvonattal Aradra ékezik Serényi Béla földművelésügyi miniszter, aki Aradról a földművelésügyi kormány automobilján folytatja útját Mezőhegyesre, ahol másnap részt vesz a trónörökös fogadtatásán.

A trónörökös, valamint Frigyes és Lipót Szalvátor főhercek uti programjának részleteit épen ma közölte az Aradi Közlöny. A trónörökös Szeged—Mezőhegyes közti útjának végleges programját a következőkben állapították meg: Ferenc Ferdinánd udvari különvonata vasárnap este indul Bécsből és hétfőn hajnalba ér Szegedre, ahonnan az Acsev. vonalon folytatja útját. A málkói állomáson Hervay István, Csanádmegye alispánja üdvözli hétfőn reggel 6 óra 36 perckor a trónörökösöt és ugyanitt fogadja Ferenc Ferdinánd az idegen államok attaséit. Innen azután az alispán és a katonai attasék különvonatra szállva követik a trónörökös vonatát, a ki nyolc óra 3 perckor érkezik Mezőhegyesre. A mezőhegyesi állomáson várni fognak rá Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter, Petrovics Mihály járási főszolgabíró és Jankovich Lőrinc jószágigazgató, a kik diszmagyarban jelennek meg s ott lesz a fogadásnál a vezérkari főnök és azok a katonai notabilitások, a kik már a megelőző napon és Frigyes és Lipót Szalvátor főhercegek külön vonatán érkeznek meg a főhadiszállásra. A trónörökös érkezése előtt egy órával különvonaton érkezik ugyancsak Szeged felől Lipót Szalvátor tüzérségi főfelügyelő, Frigyes királyi herceg és Károly Albert, a ki a trónörökös mellett a parancsörtszti teendőket látja el.

A trónörökös mezőhegyesi fogadása katonai jellegű lesz. Ferenc Ferdinánd először Podmaniczky Béla báró alezredes és méneskari parancsnok jelentését hallgatja meg, azután ellép a század előtt, majd Petrovics Mihály járási főszolgabíró és Jankovich Lőrinc jószágigazgató tisztelgését fogadja. A fogadás alatt a közönséget nem engedik a pályaudvarra. A fogadás után a trónörökös lakására hajtát.

Mialatt Mezőhegyesen a trónörökös fogadására és a többi katonai méltóság illő elhelyezésére teszik meg a végső előkészületeket, addig északról, délről, a szélrózsa minden irányából vonulnak a felázott, csatakossá vált terepen a csapatok a zárógyakorlatok területe felé.

A naponként megeredő eső a dűlőutakat nagyon megrongálta. Ennek lehet tulajdonítani azt, hogy a menetelés következtében a felvonuló csa-

patokban igen sokan kidőltek. Ezeket azután kocsikon szállítják tovább a felállított tábori kórházakba, amelyeket teljesen ki kellett bővíteni. A betegek nagyjából azért kerültek a kórházba, mert a nedvességtől átázott bakkancs véresre törte a lábukat. Komolyabb megbetegedés azonban nem történt. A csapatok egészségi állapota nagyjában jó. Ez valószínűleg a kiméletes tempóban történt menetelésen kívül a hűvös időjárásnak tudható be.

A szeptember kilencedikén elfoglalandó pozíciójuk felé vonuló csapatok között nagyobb csatározások ez idő szerint Békéscsaba területén folynak. Békéscsaba körül Gyula, Kigyós, Doboz, Mezőberény és Vésztő határában két honvéd dandár vonul föl, amely ellen egy közös hadosztály csapatai harcolnak. Az eddig lefolyt gyakorlatok arról tesznek tanubizonyosságot, hogy a honvédség ugyancsak megállja a helyét, mert állomásaiból az ellenséges csapatok kiszorítani nem tudták. Tegnap Csaba és Csorvás között fejlődtek ki a harc-vonalak két ellenséges hadosztály között. Az ütközetben mindkét részről több ezred gyalogság, továbbá huszárok és tüzérek vettek részt. A Csaba felől felvonuló gyalogdandárt a Mezőberény, Földvár s Dobozmegyerről érkező segédcapatok erősítették meg és ezek segítségével az ellenséget visszaverték s Csorvársra szorították.

Hasonló ütközet folyt le Mezőberény határában is, ahol azonban csak két gyalogezred és nagyszámú lovasság mérte össze erejét hasonló erejű honvédséggel. Itt az ütközet azzal ért véget, hogy a honvéd csapatokat visszaszorították Csaba felé. A pénteken Csabán állomásozó nagyváradi honvéd ezred ismét keresztül vonult ennek következtében Békéscsabán. Ugyiszintén visszavonultak a verseci, lugosi, szabadkai, szegedi honvédezredek is. Ezek nagy kerülővel Békés felé indulva, iparkodtak kijutni az ellenséges csapatok vonalából.

A hadgyakorlatok megtekintésére tegnap Békéscsabára érkezett Frank Liboriusz csapatfelügyelő, volt temesvári hadtestparancsnok is, aki a zárógyakorlatok egyik döntője lesz, de már most is naponként automobilon, kocsin, vagy lóháton vonul ki kíséretével arra a helyre, ahol a telefon-és táviró-jelentések szerint az egymás ellen felvonuló csapatok döntő mérkőzésbe bocsátkoznak.

A zárógyakorlatokban tudvalevőleg két — idegen csapatokkal megerősített hadtest vesz részt. A két hadtest kilencvennyolc gyalogsági zászlóaljjal, ötvenhat lovasszázaddal, háromszáznegyven ágyúval és nyolcvannyal géppuskával rendelkezik együttvéve. Annak a hadtestnek, a melyik előbb szállja meg Mezőhegyest, hetvenhárom kilométeres hosszú mezei vasuti vonal s közel háromszáz kocsis fog a rendelkezésére állni. Az utolsó három napon az arad esanádi vasutat is jórészt a katonaság részére tartják fenn, amely négy irányban szeli át a döntő ütközet színterét. A hirszolgálat is mintaszerűnek ígérkezik, ha csak az ellenséges hadtest szét nem rombolja a száznegyvenkét kilométer hosszú telefonhálózatot, a melynek negyvennyolc külső telefon-állomása van. Ezt a telefonhálózatot három hét óta tartó munkával szerelték fel a katonai táviró és telefonosztály különítményei.

A hadvezetőség most rendezi először hadgyakorlatait teljesen sík terepen. Azelőtt a nagygyakorlatok mindig a határszélhez közel fekvő hegyes és dombos vidéken történtek. A szokatlan terep sok nehézséget és visszasságot okoz, úgy, hogy a vezérkar véleménye szerint a gyakorlat eredménye nem lesz kielégítő. Roppant nehéz a terep! . . . panaszzalják a gyakorlatban résztvevő tisztek. Nincs kiinduló pont, nincs magasabb emelkedés, ahonnan nagyobb áttekintést lehetne

nyerni. Ezt nagyban megakadályozza még az is, hogy a királygyakorlat területén a gazdálkodás tanya rendszerű. Itt is, ott is egyforma fás, kesztes tanyák akadályozzák azt, hogy egyszerre nagyobb terület át nem tekinthető.

A felderítő szolgálat is emiatt nehéz. A lovasság, mely nyílt téren mint felderítő csapat, vagy mint járőr, rendkívül jó szolgálatot tehet, ezuttal nagy nehézségekkel küzd. A sűrűn épült tanyák között az óvatosabbak sokszor csuszva, mászva haladó gyalogjárőrök nagyobb szolgálatot tesznek. Valószínű, hogy a dandárgyakorlatok tanúságain okulva, a királygyakorlatokon gyalogságból és lovasságból kombinált járőrök fognak felderítő szolgálatokat teljesíteni, amikor is a lovasság feladata a jelentések gyors megvívása lesz.

A terepviszonyok eredménye az, hogy az egyes csapatok felderítő célokra és a legközelebbi sikterületek kikémlésére kénytelenek magukkal tololétraikat hurcolni. Egy-egy kétkerekű talyigára van felszerelve a meghosszabbítható tololétra. Ezt alkalmas helyen felállítják s onnan messzeátóval nézik a környéket, hogy a körültekintés nagyobb legyen. A hadvezetés is ilyen tololétraokról szemléli az ütközetet. Mindez a hadműveletek végrehajtását rendkívül akadályozza. A terep egyhangúsága eredményezi még azt is, hogy a szárnyak előretolása teljesen bizonytalan eshetőségek szerint történik, mert sem dombok, sem erdők nem nyújtanak fedezetet a szárnyak oldalátadására.

A hadgyakorlaton részt vevő csapatok vezetőit e célra készített új katonai térképpel szerelték fel. Az új speciális térképekről a következőket mondják el a tisztek:

— Tagadhatatlan, hogy a térképek a legnagyobb gondal készültek, azokon minden legcsekélyebb rész, kut, árok, fasor, tanya stb. ki van tüntetve, azonban e térképek szerint eligazodni mégis rendkívül nehéz, mert egyedüli tájékoztató és kiinduló pontot a tanyák képeznek. E tanyáknál még a tulajdonos nevei is fel van tüntetve, csak hogy nagy hiba történt. A tulajdonos változásokat a térképen nem vezették át. Így aztán megtörténik az, hogy mikor a csapatvezető megkérdi a tanya tulajdonosát, hogy: Ez a Drienyovszki-tanya? — azt a választ kapja: Nem, ez a Medovarszky tanyája! Meg egy kérdés: Hát a Medovarszky nem Drienyovszkytól vette? — Nem, hanem mástól! — szól a válasz, mert a közbeeső tulajdonosok neveit a jelenlegi tulajdonos nem mindig tudja.

Igy aztán a térkép szerint helyesen járva, a nyert válaszok alapján a legjobb térképismerők is annyira megzavarodnak, hogy inkább hiszik azt, miszerint a térkép hibás s nem pedig azt, hogy a helyszínen adott válaszok lehetnek tévesek.

TANÜGY.

(—) A kereskedő tanonciskolában a beiratások szeptember 5. 6 és 7-én, továbbá 12- és 13-án mindenkor délután 4—5-ig, végre szeptember 14-én, mint utolsó beiratási napon, délután 2—4-ig eszközöltetnek. A rendes tanítás szeptember 16-án délután 2 órakor veszi kezdetét. A tandíjat, nemkülönben a könyvek, stb. árát a beiratás alkalmával teljes összegben egyszerre kell megfizetni és az utolsó évi bizonyítványt bemutatni. A kereskedő főnök urakat az igazgatóság ez uton kéri, sziveskedjenek tanköteles tanulóikat szeptember 14-ig beiratni. Az addig be nem iratkozott tanulók főnökei a késedelmezés folytán kellemetlenségeknek teszik ki magukat.

Kettős gyilkosság szerelemfáltásból.

— Az aradi esküdtszék tárgyalása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 4.

Április 24-én este fél kilenc óra tájban revolverlövés riasztotta meg a Lázár Vilmos-utca lakóit. Az utca első számú házából hallatszottak a lövések, s a betóduló járőrök a kapualjában halva találtak egy közhuszárt, mellette pedig eszméletlen állapotban, vérben fekvő egy cselédleányt. A rendőrség megállapította, hogy a huszár, Tamás József, a cselédleány pedig, aki időközben a kórházban kiszervezett, Zöllner Veron. A kettős gyilkosságot Kiss József hetes követte el, aki Geigner Lajos furnir üzletében volt alkalmazva. Kiss a véres tettet feltékenységéből követte el. A leányt el akarta venni, szerelmi viszonyt is folytatott vele, de a leány az utóbbi időben elhidegült tőle és hallani sem akart már a házasságról. Kisst egy órával a tett elkövetése után lakásán elfogta a rendőrség.

Az aradi kir. törvényszék, mint esküdtbírósg ma tárgyalta Kiss bűnügyét. A tárgyaláson Nagy József kir. törvényszéki bíró elnökölt, szavazó bírák Székely Miklós dr. és Aknay Andor kir. törvényszéki bírák, a közvédat Morocza Dénes képviselte, a védelmet Vajda Iván dr. látta el.

Pontban délelőtt tíz órakor nyitotta meg az elnök a tárgyalást. A szokásos formalitások, az esküdt kisorsolása és a vádirat rendelkező részének felolvasása után a vádlottat hallgatták ki. A vádlott 29 éves római katolikus, nőtlen, hetes. Az elnök kérdésére nagy bőbeszédűséggel, de helyenként akadozva, szemeit törölgetve mondja el a gyilkosság és előzményeinek történetét.

(Nem kell a civil csak a huszár.)

Március hónapban ismerkedett meg Zöllner Veronával, aki vele egy utcában, Farkas Ábrahám kereskedőnél szolgált. Vádlott úgy adja elő, hogy a leány üzengetett utána folyton egy kárpitóinással, amíg aztán megismerkedtek. Rövid ismeretség után szerelmi viszony fejlődött ki közöttük s ő elhatározta, hogy a leányt elveszi feleségül. A leány is beleegyezett, de csakhamar összevesztek. A rendőrségen és a vizsgálóbíró előtt kihallgatott tanuk azt vallják, hogy azért, mert Kiss folytonos feltékenységgel gyötörte őt, Kiss viszont azt mondja, hogy egy alkalommal a leány előtte nagyon dicsérte a katonákat s emiatt veszték össze. Kiss igyekezett a leányt kibékíteni. Üzengetett utána, sógorát elküldte hozzá s kérlette, hogy béküljenek ki. Pár nappal a tett előtt vádlott találkozott egy este Zöllner Veronnal, aki a kapualjában állott. Kiss odament hozzá, de a leány összeszidta, visszautasította s goromba szóval kijelentette, hogy nem megy hozzá feleségül. Ez annyira elkésértette vallomása szerint Kisst, hogy elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Két nappal a találkozás után Kiss revolvért vásárolt, amint mondja azért, mert egy este, amikor hazament, több csavargó megtámadta, elverte és megfenyegette, hogy még egyszer rája fognak lesni.

Április 24-én, a tett elkövetésének napján Kiss zárás után egy kocsmába ment s ott saját bevallása szerint két pohár rumot és több pohárka pálinkát ivott. Amint hazafelé ment, találkozott Zöllner Veronnal, aki kicicomázottan, dalolva jött ki a kapuból. Észrevétlenül követte egész a Minorita templomig, ahol egy közhuszár állt a leány elé, szalutált neki és karonfogva visszaindultak. Kiss egész hazáig kísérte őket. A Lázár Vilmos utca 1. számú házba a huszár és a leány bementek, Kiss pedig kint sétált fel s alá vagy öt percig.

— Elhatároztam — mondotta Kiss — hogy bemegyek Veruskához s megkérem, hogy békül-

jön ki velem. Ha pedig nem akar békülni, akkor előtte agyonlövöm magam. Bementem, kopogtam az ajtón, amelyet zárva találtam. A huszár nyitott ajtót s a mikor engem meglátott, elkialtotta magát: „Na Verus, itt van a maga Józsija!” Erre Verus is odajött az ajtóhoz s reám támadt, elszidott engem mindennek, csavargónak, csirkefogónak s azt mondotta, hogy takarodjam...

— Nem tudom, hogy ezután mi történt — folytatja tovább sirva a vádlott. — Olyan voltam, mint egy tetszhalott... Elővettem a revolveremet és kétszer a Veron felé lőttem... A Veron sikoltozva a huszárhoz szaladt, aki átölelte és kihuzta a kardját... Még egyszer feléjük lőttem, ők aztán kiszaladtak a szobából... Én utánuk mentem, de nem láttam őket, nem tudtam, hogy hová mentek, csak rohantam előre... Azután magam ellen fordítottam a revolvért... Nem tudtam, hogy már mind a hat töltényt kilőttem s kétszer elcsenttettem a ravaszt... Azután valahogy hazakerültem... Nem emlékszem már, hogy... Csak azt tudom, hogy a rendőrök értem jöttek... Azután sem tudom, hogy mi történt... Másnap a rendőrségi fogházban ébredtem fel és egy rendőr mondotta meg nekem, hogy az este meggyilkoltam a Veront meg a huszárt...

Az elnök ezután keresztkérdéseket tesz fe Kissnek, aki így énytelen beismerni, hogy április 15-én az volt a szándéka, hogy saját magát és a leányt is megöli.

Ezután a szakértők kihallgatása következett. Knizse Ferenc fegyverszakértő után Auszterweil László orvosszakértőt hallgatták ki. Elmondotta, hogy a sértettek sérülése feltétlenül halálos volt s még gyors orvosi segély sem menthette volna meg őket. Tettes a tett elkövetése alkalmával beszámítható állapotban volt, de akaratának szabad elhatározási képességével nem rendelkezett. Prohászka Bálint, a Lázár Vilmos-utca 1. számú háznak házmestere mondott ezután lényegtelen vallomást, majd az elnök délután négy óráig felüggesztette a tárgyalást.

(Terhelő tanuvallomások.)

Délután négy órakor nyitja meg az elnök újból a tárgyalást. Miután Prohászka Bálintné tanu nem jelent meg, Farkas Ábrahámot, Zöllner Veron volt gazdáját hallgatják ki. Elmondja, hogy az eset előtt két hónappal fogadta fel Zöllner Veront s az eset előtt tíz nappal tudta meg, hogy Zöllner Veron viszonyt folytat Kiss Józseffel. Egy délelőtt a konyhát zárva találta, e miatt összeszidta a cselédet, aki elmondotta, hogy azért zárta le az ajtót, mert fél, hogy agyonlövök. Egy levelet mutatott, amelyben valami Józsi (ez a név volt aláírva) lelövésével fenyegeti, ha vissza nem tér hozzá. Tanu a fenyegető levelet egy rendőrnek adta át. Huszonharmadikán este félkilenckor irodájában dolgozott. Egyszerre hangos ajtócsapást hallott, kinyitotta az irodának a kapualjára nyíló ajtaját. Ebben a pillanatban a leány összerogyott az ajtó előtt, tanu két lövést is hallott, ijedten újra becsapta az ajtót s visszaszaladt a szobába. Később kiment, s látta, hogy a leány eszméletlenül fekszik, a huszár pedig, akinek egyik csizmája le volt huzva, holtan feküdt a kapualjában. Tanu vádlottat egyszer látta a cseléddel, de a huszárt soha. A cselédszobában egy golyó nyomát találta az eset után, még pedig a konyhaajtó belső ajtófélfáján. Vádlott a vallomásra vonatkozólag kijelenti, hogy abban a levélben, amelyet tanu Zöllner Veronnal látott, nem fenyegette halállal a leányt. Tanu szembesítik s megmarad vallomása mellett.

Berecz Ferenc rendőrkapitány a tett elkövetése után másfél órával kihallgatta a tettest, aki a tett elkövetését beismerte. Határozottan emlékszik, hogy a vádlott kihallgatásakor a huszár meggyilkolására vonatkozólag azt vallotta, hogy

a huszár a kapualjában megfogta az ő jobb karját, mire ő ezekkel a szavakkal: „Na pajtás, mert beleavatkoztál a dologba, te is megkapod a magadét” revolverét a huszárra sütötte. Vádolt tagadja, hogy ezt vallotta volna. Tanut szembe-sítik vádlottal, mindketten megmaradnak vallo-másuknál. *Vida Vilmos, Jeszenszky Ferenc, Rácz István* lényegtelen vallomásokot tesznek, majd az elnök öt percre felfüggeszti a tárgyalást. Szünet után több lényegtelen vallomástétel után elnök a tárgyalás folytatását este holnapra halasztja.

SPORT.

Az AAK. új sporttelepe.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 4.

Az Aradi Atletikai Klub elnöksége majdnem egy esztendő óta vár, hogy végre elintézzze a törvényhatóság az új sporttelep sorsát. Tavaly októberben ment el a kérvény a városhoz, amelyben az Ó-temető helyén létesítendő park egy részé-nek az átengedését kérte az egyesület és amely kedvező fogadtatásban részesült úgy a hivatalos körök, mint a közvélemény részéről. Az a jogos aggodalom, hogy a telep létesítése által a parki-rozás nem volna olyan méretekben keresztül vi-hető, mint azt a közönség kívánhatja, arra kész-tette a tanácsot, hogy a kérelmező egyesületet egy terv bemutatására utasítsa, amelyből az tűnnék ki, hogy a telep létesítése a park jellegét egy-általában nem érinti. Ez meg is történt, a tetsze-tős terv mindenütt szimpatikus fogadtatásra talált.

Ma a város szabályozó bizottság ülése egy-hangulag ki is mondogta, hogy az Ó-temető he-lyén létesítendő parkban az AAK.-nak engedjen át a város egy modern sporttelep részére meg-lelő területet. A bizottság ülésén *Löcs Rezső* el-nök igen meleg szavak kíséretében ismertette a kérdés történetét és javasolta, hogy a bizottság az átengedés mellett foglaljon állást, azzal a ki-kötéssel, hogy tulajdonjogilag adja oda a város a telket, azonban ha arra köztekintetből szükség lenne, akkor az egyesület köteles a városnak az ingatlant visszaadni és csak az ott eszközölt be-ruházások értékének megtérítését követelheti a várostól. *Virágh Lajos* főmérnök azt kérte, hogy az átengedést illetőleg csak akkor döntsön a bi-zottság, amikor a Béla-tér és környékének rende-zési terve elkészült, mert nincs kizárva, hogy a tervező mérnökök azt látják szükségesnek, hogy az új sporttelep más elhelyezést nyerjen, mint ahogy az most kontemplálva van. *Szathmáry Já-nos, Zerkovits Rudolf, Sztankovits Miklós és Zima Tibor* hozzászólása után a bizottság úgy határo-zott, hogy a telek átengedését javaslatba hozza, azzal a kikötéssel azonban, hogyha március vé-géig a Béla-tér rendezési terve elkészülne és ab-ban a sport telep elhelyezését meg kell változ-tatni, ez ellen az AAK. kifogást nem emelhet.

Azt azonban már most kimondotta a bizott-ság, hogy minden változtatás figyelembe vétele mellett a telep úgy helyezendő be a parkba, hogy az a vásártéri ut mentére kerüljön és ezáltal az autobuszon, vagy esetleg a későbbi villamos vas-uton a közönség részéről megközelíthető legyen. A közgyűlés most már bizonyára egyhangulag határozattá emeli a bizottság javaslatát és lehe-tővé teszi, hogy az áldozatkész egyesület az aradi ifjuság sportnevelését egy modern sporttelepen szolgálhassa.

+ **Magyar Kupa-mérkőzés.** A magyar labdarúgó mérkőzések kétségtelenül legértékesebb díja a Magyar Kupa, mely az angol Cup mérkő-zések mintájára alapított, résztvesznek benne az összes I. osztályú csapatokon kívül a többi budapesti és a jobb vidéki csapatok is. A győ-zelmet azért ambicionálja minden egyesület, mert a Kupa-mérkőzések kiesési rendszer szerint

rendeztetnek. Vasárnap, szeptember 8 án a Sze-gedi A. K. mérkőzik a díjért az A. A. K. bal. A két csapat utolsó találkozása alkalmával Szeged győzött.

A miniszterelnök

a képviselői immunitás megóvásáért.

— **Lukács László nyilatkozata.** —

— *Fővárosi tudósítónk telefonjelentése.* —

Budapest, szeptember 4.

Vasárnap tartotta beszámolóját a gönci ke-rület munkapárti képviselője *Bárczay Ferenc*, aki-nek beszámolóján a kerület függetlenségi polgárai is megjelentek és helyeselték a képviselő nyilat-kozatait, amelyekben a béke szükségéről szólt. A beszámolón végül határozati javaslatot fogad-tak el, amely kimondja, hogy „a kerület választó-polgársága a sivár helyzet orvoslásának lehető-ségét egyedül olyan mentelmi törvény megalkotá-sában látja, amelyben a képviselők mentelmi sza-badsága ellen intézett minden támadás a legsu-lyosabb büntető szankciókkal akadályoztatik meg, a képviselők mentelmi szabadsága kizárólag a képviselőház szuverénitásának rendeltetik alá és csak a képviselőháznak a lehető legsúlyosabb ga-ranciák között hozott határozatai láttatnak el az országgyűlés képviselőivel szemben a végrehajt-hatóság összes feltételeivel.”

Ezt a határozati javaslatot *Bárczay Ferenc* azzal tette magáévá, hogy kész kilépni a munka-pártból, ha nem helyeslik ezt az eszmét. — Erre természetesen nem kerül a sor, amint ez megál-lapítható abból a nagy horderejű nyilatkozatból, amelyet *Lukács László* miniszterelnök a Budapesti Tudósító kérdészködésére tett épen a gönci beszámoló, továbbá *Andrássy* legutóbbi cikke tárgyában.

A miniszterelnök nyilatkozata a következő:

A miniszterelnök örömmel látja, hogy a ki-bontkozás ügyében a választók sietnek a kép-viselők segítségére. A gönci kerület ellenzéki vá-lasztói részéről kezdeményezett *határozati javas-lat tartalma teljesen megegyezik azzal az állás-ponttal*, amelyet a miniszterelnök a kibontako-zásra nézve nagyenyedi beszámolójában elfoglalt. A határozati javaslat biztosítja az elérendő célt anélkül, hogy bármely párt érzékenységét sértené és azért a miniszterelnök, feltéve, hogy ez a parlamenti normális tárgyalásokat biztosítja, *haj-landó a határozati javaslatot elfogadni, és azt hiszi, hogy ehhez a nemzeti munkapárt hozzá fog járulni.*

Ami *Andrássy Gyula* gróf cikkének a ház-szabályokra vonatkozó részét illeti, a miniszter-elnök nem teheti magáévá azt a felfogást, hogy az új házszabályok nem házszabályok és nem bírnak érvénnyel, mert az a körülmény, hogy az ellenzék ki nem zárt tagjai, akiknek nemcsak joguk, de képviselői kötelességük lett volna részt venni, nem vettek részt a tárgyaláson, a többség által szabályszerűen meghozott határozat érvényét nem érinti. Nyilvánvaló ugyanis, hogyha ezzel ellenkező felfogás jutna érvényre az képtelenség-ekre vezetne és alkalmas volna arra, hogy min-den parlamenti működést meghiusítson.

Egyetért azonban a miniszterelnök *Andrássy gróffal* abban, hogy a házszabályok jelenlegi ki-egészített alakját sem tartja kielégítőnek, azért nem lát nehézséget fennforogni a tekintetben, hogy amennyiben a normális parlamenti tárgya-lások feltétele ettől tétetik függővé, a *házzszabályok pártközi tanácskozás útján részletes revízió alá vé-tessenek*, amely alkalommal a bizottságok tárgya-lási rendje és a költségvetési előirányzat tárgya-lási módja is szabályozható lenne.

Ugyanezekre utalt különben a miniszterelnök nagyenyedi beszédében is, amidőn elismerte a parlamenti kisebbség jogai biztosításának indokolt voltát és ezt a térénumot jelölte meg, mint olyant, amelyen a kibontakozás mindkét fél által elfogadható módon meg lesz található.

Három tüzer lezuhant a léghajóról.

(Szerencsétlenség az örkényi táborban.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, szeptember 4.

Az örkényi katonai táborban borzalmas ka-tasztrófa történt. Elszabadult a léghajó, amelyen tüzerek akartak fölszállani és azt a három le-gényt, akik a ballon őrizetével voltak megbizva, magával harcolta a halálba.

Ma reggel kellett volna fölereszteni a légha-jót. *Nietschdörfer Ferenc* főhadnagy parancsot adott, hogy készítsék elő a fölszálláshoz az ugy-nevezett sárkányléghajót. Nagy szél volt, a légha-jóról lelógó köteleket több tüzer tartotta. Egy-szerre hatalmas szélroham kapta el a gázzal telí-tett ballont, amelyben akkor a főhadnagy már he-lyet foglalt.

Két méterre emelte föl a szél a léghajót és katonákat, akik most eleresztették a kötelet és lezuhantak a földre. Három tüzer azonban tovább fogta a kötelet és röpült a léghajóval. A főhad-nagnak jeleket adtak a lent maradtak, de nem tudta megérteni, hogy mit jeleznek. Különben sem ért reá a lennmaradtakkal törődni, mert a léghajó irányítása, vezetése óriási feladatot rótt rá a vehemens szélben.

Rettenetes látvány volt a több száz méter magasságban a kötelekbe kapaszkodó szerencsét-len katonák helyzete. A léghajó nemsokára el-tűnt. Kocsin a szerencsétlenek fölkutatására siet-tek és nem messze egymástól megtalálták halva a két tüzert. A harmadik holtestet még nem talál-ták meg.

A szerencsétlenek utközben több száz mé-ter magasságból lezuhantak és szörnyet haltak. Az egyik *Göhsz János*, oderbergi illetőségű köz-tüzer, egy nyarfa ágain csüngött; a másik *Füszel János*, bécsi tüzoltó, aki most gyakorlaton volt.

Hét óra után *Nietschdörfer* a léghajóval *Lajosmizse* határában leszált és telefonált az örkényi táborba. Kérdezték tőle, mi van a három tüzerrel. Erre nem tudott felelni, mert nem is tudta, hogy a kosár alatt három szerencsétlen legényt cipel magával a lelógó kötélben.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az „Aradi Zenekonzervatoriumban” a beiratások szeptember 1-seje óta folynak és az előadások már is megkezdődtek. 5253

* **Modern fényképészeti műtermemben** naponta reggel 8-tól este 6-ig eszközök fel-vételeket. Modern irányban és izléses kivitel-ben. A viszonyokhoz képest olcsó árak mellett. A kapu aljában állandó képkiallítás. Nagy Géza, Arad, *Andrássy-tér 22. sz.* Polgári taka-rékpénztár épületében. Telefon 922. sz. 6657

* **A halottak némák.** (Slágerciklus az Urá-niában.) Mint azt már megirtuk, az Uránia igaz-gatósa szeptember havában nagy slágerciklust rendez. A ciklusnak mindenesetre egyik legki-emelkedőbb darabja A halottak némák című két-felvonalásos drámai életkép, amely ma kerül bemu-tatásra. Ezt a képet nem lehet eléggé dicsérni s viszont minden szó, amelyet dicséretére felhozunk, felesleges. A kinematográfia ezt a szenzációs alkotását meg kell nézni. A dráma főszerepét a vi-lág egyik leghíresebb drámai színésze, *Henry Porten* játssza. Ez a tény magában is elegendő, hogy a film sikerét biztosítsa. A drámai életkép meséje különben a következő: A gróf tisztartója szerelmes lesz a grófkisasszonyba s a comtesse is viszont szereti a daliás tisztartót. Nem is mer-nek arra gondolni, hogy a kevély szülők hozzá-adják leányukat egy gazdatiszthez, de a véletlen közbejárt. A kastély kigyullad éjnek idején. Mindenki idejekorán kimenekül, csak a grófkis-asszony marad beunt az égő házban. Megmenté-sére gondolni sem lehet, senki sem merészkedik a lángok közé. Az utolsó pillanatban azonban a tisztartó berohan az égő házba s kihozza félholt-tan a leányt. A szülők örömlében, hogy leányuk

kimenekült a tűzhalálból, odaigérik a gazdatisztnek. A jegyesek tulbaldogok, azonban a gróf látogatására érkezik egyik régi barátja, egy báró. A bárónak is megtetszik a leány s megkéri. A szülők nem is törődve előző ígéretükkel a bárónak adják a leány kezét. A szerelmeseik kétségbeesetten borulnak egymás nyakába s miután nem találnak semmi mentő utat, együtt, egymást átkarolva a tengerbe ugranak. Csak holttestüket találják már meg. Egymás mellett fekszik a két holttest a tengerpart fővényén, de a „halottak néma,” nem vádolnak senkit halálukért. 175

Az örült szerb trónörökös.

(György herceget szanatóriumba zárták. — Letört katonai ambíciók.)

Távirati tudósítás.

Bukarest, szeptember 4.

A bukaresti *Dimineaste* című lap a legmegbízhatóbb forrásra hivatkozva, súlyos és megdöbbentő részleteket közölt a szerb extrónörökös, György herceg szanatóriumba internálásáról. A román lap szerint a nemrég még hetyke, vitéz és vitézlő Györgyét, szegényt, tudós orvostanároknak ön- és közveszélyes örültnek nyilvánították, akinek állandóan zárt gyógyintézetben kell maradnia. Hogy valaha ember lesz-e még belőle, az az orvostudomány titka, de a szanatóriumból az is kiszivárgott, hogy erre nagyon kevés a remény. Az egykori trónörökös zajosan indult karrierje végzetes tragédiával fejeződött be.

A Párisból szerzett leleplezés fölfedi a meg-rázó tragédia minden előzményét. György a belgrádi száműzetés után a francia fővárosba ment, hogy felvétesse magát a katonai akadémiába. Az előzetes vizsgán azonban megbukott és így a felvételt megtagadták tőle. Csak *Ferdinánd* bolgár király és *Milovanovic*, akkori szerb miniszterelnök hathatós közbenjárására vették fel később György herceget kegyelemből az akadémiára. De itt sehogysem boldogult. Kellő előképzettség hiányában nem értette meg az előadásokat és kénytelen volt az intézetből kilépni. Nagyon szívére vette ezt a nagyreményű György herceg, aki még nemrég hadat akart vezetni a monarchia ellen és mint Szerbia predestinált hadvezére, merész álmokat kergetett. Az alkoholra, a mulatozásra adta magát és az éjszakai Párisnak csakhamar ő lett egyik legismertebb alakja. Ugy mondják, bánatában mulatott, vigasztalást keresett a szegyenre, hogy az akadémiát el kellett hagynia.

Közben amugy is gyöngye idegzetét még jobban megbontotta a folytonos dárídó. Gyakori összekoccanása volt *Pavlovics* őrnaggyal, akit szárnysegédnek rendelték melléje. Egyszer *Pavlovics* kemény szemrehányást tett neki eszeveszett költekezése miatt. György erre dühösen nekítámadt az őrnagynak, előbb leszidta, majd *revolvert rántott és az őrnagyra lőtt*. A golyó nem talált. Az őrnagy kitért a megvadult ember inzultusa elől, faképnél hagyta és Belgrádba küldött jelentésében sürgős visszahívását követelte. Ez meg is történt. *Pavlovics* helyett most Péter király kivánságára, a herceg egykori nevelője, *Popovics* Mika tanár utazott Párisba, Györgyöt összehalkolta és elvitte Svájcba üdülő körútra.

A tragédia itt következett be. Rövid utazgatás után György kísérője szomorúan tapasztalta, hogy a herceg idegrohamai egyre sűrűbben ismétlődnek és már a közveszélyes örültség határához értek. Egy aggodalmas kitörés alkalmával *Popovics* bezárta Györgyét a hotelszobába, mentőkért telefonált és a herceget *beszállította a glóruszi ideggyógyintézetbe*. Jelenleg is ott van, nem igaz, hogy visszautazott Belgrádba. Sőt. Az alapota szegény exaltált királyfinak egyre súlyosodik és a diagnózis jelenleg ez: ön- és közveszélyes örült.

HIREK.

Domonkos Lajos halála.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 4.

A városházáról nem csüng fekete lobogó. Persze: a városháza a szabályokhoz van kötve, csak azt gyászolhatja, a ki közvetlenül halála előtt tagja volt a törvényhatóságnak. *Domonkos Lajos*, a szorgos, egyszerű és a közérdekért hevülő aradi polgár vagy néhány éve nem volt a városatyák között. De azért megilletné a város hivatalos gyásza is. Mint a törvényhatóságnak és bizottságainak esztendőkön át volt pedáns, lelkiismeretes tagját és mint az aradi régi polgárnak egyik tipikus példányát.

A mostanában sokat emlegetett francia kispolgár életpályájához volt hasonló az övé: a munkában, az iparban kezdve, küzdve, takarékoskodva, — egész addig, a míg a munkának gyümölcse a magánzó sorba való visszavonulást, a pihenést lehetővé teszi. Azontúl a közügyeknek élni, hiszen a közérdekért való munkát ép a magán-érdekektől való teljes függetlenség teszi igazán tárgyilagossá, hasznossá, értékessé. *Domonkos Lajos*, a mikor átadta híres cukrászdáját, (a mai *Matzky*-boltnak őst) ilyen érintetlen objektivitással, a lokalpatrióta tiszta érzésével dolgozott a polgárságért a törvényhatóságban és azokban a régi, patinás társadalmi egyesületekben, amelyek a város multjában olyan nevezetes szerepet játszottak: a lövészegyesületben, a polgári jótékony egyesületben, egyebütt.

Függetlenségi párti ember volt, legutóbb al-elnöke az aradi pártnak, de a politikai küzdelmekben sohase szerzett ellenségeket; egyforma rokonszenven állott minden pártbeli polgártársa előtt.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár igazgatóságának annak rekonstrukciója óta al-elnöke volt. A mint egyéb tisztségeit, ezt is komoly hivatásként, fáradhatatlan buzgósággal töltötte be és a pénzügyi körökben, mint ideális ingatlan-becslőt ismerték.

A régi Arad emberei közül való volt, — de mintha az újabb Aradnak lenne igazán szüksége az ilyen, egyre jobban fogyó emberekre. A haladni vágyás ötletszerű, kapkodó igyekezetében a csöndben, kitartóan, higgadtan dolgozó emberekre, akik nem a mindennapos munka egy egy kiszakított óráját élhetik a közügyeknek, de a kik egész valójukkal ahhoz szegődtek és boldogok, hogy módjuk nyílt erre. S a halálos ágyon, kinos be-tegségtől szabadulva, a becsület és jó polgár tökéletes életét zárta be *Domonkos Lajos*.

— A monarchia Dreadnoughtja. *Triesztből* jelentik: A *Viribus Unitis* a monarchiának első *Dreadnoughtja* harminc óráig tartó második hosszabb próba utját sikerrel elvégezte. Az új hajó szeptember 15-ikén már a hajóraj kötelékébe tartozik.

— Az erdélyi telefonvonalak. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület nemrégiben az Erdély részi interurbán távbeszélő forgalom lebonyolításának gyorsabbá tételét kérte. A kereskedelemügyi miniszter most értesítette az OMKE-t, hogy a Kolozsvár—Gyulafehérvár, Kolozsvár—Dés és Zilah, Kolozsvár—Szászrégen és Brassó—Fogarás között új telefonösszeköttetés létesítése iránt intézkedett. Lényeges könnyítést fog a jövőben evvel nyerni a kolozsvár—budapesti telefon forgalom, amennyiben Budapest és Brassó között tervezett közvetlen összeköttetés folytán a Kolozsvár—Budapest közötti áramkörök a forgalom alól felszabadulnak.

— A románok mecenása. *Stroiescu* Vazul besszarábiai nagybirtokos, a magyarországi románok ismert mecenása, a ki az aradi román felsőbb leányiskola céljaira is nagyobb adományt tett, a nagyszabeni görög keleti román papnevelő építésének céljaira 110000 koronát adományozott.

— *Priegl István dr. ajándéka a városnak.* *Varjassy* Lajos polgármester felszólította a város közönségét, hogy az Arad multjára vonatkozó festményeket, rajzokat és fényképeket juttassa el hozzá. A felszólításra ma *Priegl István dr.* aradi ügyvéd a következő levelet intézte a polgármesterhez:

Herkulesfürdőn olvastam a városunkat érdeklő képeknek a kulturpalota részére való megszerzését tárgyazó felhívását. Akkor legott elhatároztam, hogy Arad város történetének egy igen fontos mozzanatát megörökítő, kedves olajfestményemet a fenti célra szülővárosomnak ajándékozom. Ez a festmény a város akkori főterén, 1834. évi augusztus 17-én lefolyt azt az ünnepélyt ábrázolja, amelynek során *Orczy Lőrinc báró, mint királyi biztos Arad kamarai várost az ország királyi városai sorába iktatta*. A képet *Ruzsitska* Alajos azon korabeli aradi festő festette. Festőművészeti szempontból a kép becse kevesebb, mint annak történeti értéke. De ez utóbbi lényeges és azért igazán megbecsülendő. A kép feltünteteti az akkori főter két házsorát, az egyik oldalon a régi városházától (mostani *Dományi-ház*tól) a mostani *Hermann* palotáig, a másik oldalon pedig a *Petőfy* és *Eötvös-utcák* közti részt. E részen vonul be a képen *Orczy báró* a hat lóval vont nyitott diszhintón, a lovakon csatlósok ülnek és mellettük a különlovas csatlósok haladnak. Az ez alkalomra szervezett lovas bandérium és a nemzetiség szerint különbözően egyenruházott polgári tüzércsapatok állanak sorfalat. A céhek zászlóik alatt helyezkedtek el a régi szentháromság-szoborral szemben, a mely mellett volt felállítva az a sátor, a hol az akkori polgármester (*Heim Domokos*) fogadta a biztost. A koszorú leányokról meg a régi mozarasokról sem feledkezett meg a festő, akik a szobor és sátor körül sorakoztak. Az ünneplő polgárság meg a téren mozog. A jó karban levő kép vásznának hátán a festő következő írása van: „Der Einzug des Herrn Commissär Baron von Orczy zur Freiwerdung der Stadt Arad geschehen den 17-ten August 1834. Gemahltv. Aloys Ruzsitska“ Felkértem Polgármagy urat, hogy előlerintett célra ezen ajándékomat tudomásul venni és elfogadni legyen szives. A lakásomon levő képet igazolt megbizottja bármikor átveheti tőlem. Ha a kép rendeltetési helyén el lesz helyezve, azon kitüntetni kérem, hogy az én adományom. Vagyok kitűnő tisztelettel *Priegl István dr.* A polgármester halás köszönetének kíséretében arról értesítette *Priegl drt.*, hogy a festmény átvételéről gondoskodik.

— *Öngyilkos urileány.* *Lippáról* jelentik: *Debreczeni* Juliska, a lippai cementgyár igazgatójának tizenkét éves leánya öngyilkossági szándékkal a házuk egyik félreeső helyén felakasztotta magát. Mire észrevették és levágták, nem volt benne egy szikrányi élet sem. Az életunt kis leány, kinek anyja nemrégén halt meg, megható levélben bucsuzott el édesapjától és testvérétől.

— Nyolc napi fogház az első osztályon utazásért. *Temesvárról* jelentik: A *Vojtek*—*Németbogsán* között közlekedő személyvonatban július hó tizenkettedikén izgalmas jelenet játszódott le egy utas és a kalauz között. *Szabó* Károly budapesti magánhivatalnok egy első osztályú fülkében foglalt helyet s amikor a kalauz megvizsgálta a jegyét, azt látta, hogy az utas csak második osztályú jeggyel utazik. Pótdíjat kért, de *Szabó* nem akart fizetni, sem pedig átszállni a zsufolt második osztályba, sőt *revolverrel* fenyegetett mindenkit, aki le akarja őt szállítani. *Szabó* Károly ugyan első osztályban tette meg az utat, de ezt a kényelmet keservesen fizette meg. Hátóság elleni erőszak miatt felelősségre vontta őt a lugosi királyi törvényszék s nyolc napi fogházra ítélte. A temesvári tábla ma tárgyalta ezt az ügyet s helybenhagyta az elsőbíróság ítéletét.

— Az önkéntes szerelmi drámája. *Lippásból* jelentik: *Klein* Ottó egyéves önkéntes, aki a 107-ik gyalogezredben szolgált ma reggel lakásán agyonlőtte menyasszonyát, *Kühn* Margitot, azután pedig önmagát lötte föbe.

— **Lemond a párisi török követ.** Párisból jelentik: Rifaat pasa török nagykövet nem ért egyet a békétárgyalásokkal és ezért ma beadta lemondását.

— **Öngyilkosság a szerkesztőségben.** Párisból jelentik: Rettenetes tragédia színhelye volt tegnap este a párisi *Petit Journal* szerkesztősége. Vallin, a lap szerkesztője magához kérette egy Mironé nevű fiatal munkatársát, aki a lap tegnapi számában egy tudósítást közölt, amelyet nem a kellő gondossággal készített elő. A szerkesztő szemrehányásokat tett Mironénak. A fiatalember anynyira szívére vette a dorgatóriumot, hogy ájultan rogyott a földre. Mikorára orvos érkezett, Mironé meghalt. Szívizéledés ölte meg. Vallin szerkesztő látva munkatársa holttestét *örjöngeni kezdett.* Revolvert rántott és *föbelötte magát.* Életveszedelmesen megsebesült.

— **A doping-ügy.** Bécsből jelentik: A bécsi derby meeting végén súlyos vád merült fel Springer Gusztáv versenystállójának trénerére Herbert Reeves ellen, akit azzal vádoltak meg, hogy az istálló legtöbb lovának tiltott izgató szereket adott. A gyanuba vett tréneret a versenypályákról ideiglenesen ki is tiltották. — A budapesti versenyeken azonban Springer báró lovai, amelyeket az igazgatóság rendelkezésére 48 órával a verseny kezdete előtt a lovaregyesület állatorvosának felügyelete alá kellett helyezni, sorra nyerték a versenyeket. Ezzel megdőlt a doping vádja. Időközben az is kiderült, hogy az a szer, amelyet a bécsi zsoke klub vegyész az izgató szerek kimutatására alkalmazott, nem megbízható. Az ügy, amely hetek óta lázas izgalomban tartotta a sport közönséget, ma a következő száraz, lakónikus rövidségű nyilatkozattal ért véget:

„Miután az igazgatóság Reeves Herbert felügyelete alatt álló lovak ellen a vizsgálatot befejezte és az előbbi rendeletben tartalmazott intézkedések továbbra nem szükségesek, ezeket az intézkedéseket a mai nappal megszünteti.”

— **A villamos kalauz drámája.** Budapestről jelentik: Kispesten a főváros közelében az éjszaka szörnyű családi tragédia játszódott le, Kiss Lajos a szentlőrinci villamos vasut kalauza Bathány-utca 108. szám alatti lakásán a feleségét konyhakéssel mellbeszurta. Az asszony nyomban meghalt. A férj ezt látva, levette régi szolgálati karabélyát és azzal föbe lötte magát. Kiss Lajos az utóbbi időben betegeskedett és ezért a villamos vasut szabadságolta. A napokban az orvos megvizsgálta és konstataálta, hogy már munkába állhat. A kalauz, ugyilatszük azonban jobban szeretett otthon maradni, mert így két helyről is kapott fizetést. A lakásukban egy papirlapot találtak, amelyen annyi volt, hogy közös elhatározásból mennek a halálba. A kispesti előjárósághoz intézett levelükben arra kérik a hatóságot, hogy a hátramaradt két gyermek közt osszák meg a házukat és földjüket. A hatóság vizsgálatot indított az ügyben, mert a családi tragédia körülményei igen rejtélyesek.

— **Negyvenegy bányász halála.** Párisból jelentik: A Lens közelében levő La Clarence bányában tegnap kevéssel délután két óra után kilencszázharminc méter mélységben robbanás történt, épen akkor, amikor háromszázötven munkás felszállott s helyükbe nyolcvan délutáni munkás ereszkedett le. Eleinte azt hitték, hogy földrengés történt. Falak bedültek s a környékbeli épületek mind megrongálódtak. Amikor a mentők a bányába behatoltak, már a bejáratnál három halottra bukkantak s innen néhány lépésnyire *huszonnégy munkást találtak, akik még éltek ugyan, de testük egészen össze volt égvé.* — Ezek közül hárman az elszállítás közben meghaltak. Tíz munkás, aki egy mellékfolyosóra menekült, csoda módjára megmenekült a haláltól. — Párisból jelentik még: *Eddig 41 holttestet és 24 súlyos sebesültet hoztak fel az égő bányából.* Még *negyven bányász hiányzik,* akik bizonyára odavesztek. *Egy súlyosan meysebesült munkás, akit megmentettek, megöriült.*

— **Koszoru megváltás.** Sarlot Domokos főkapitány az aradi polgári menházak 20 koronát adományozott néhai Domokos Lajos ravatalára szánt koszoru megváltására, melyért ezuton köszönetet mond Maresch Gyula egyleti pénztáros.

— **Ötvös munkák ezüstből, platina foglalatu briliáns, gyémántkészerek, világhírű gyártmányu órák** Igaz Sándor elsőrangú ékszerésznel Arad, Andrássy-tér, Minorita-palota. Telefon 321.

— **Nászfáklya.** (Tragédia 2 felvonásban: vetítésre kerül az Apolló-színházban csütörtökön.) Új szenzációt, megcsodálni való filmet adott át ismét a mozgósínházaknak a kinematográfia ördögös meseterege. A Nászfáklya megjelenése kultureseményt jelent, amelyből Arad közönsége is kiveheti részét. Az Apolló-színház nagy áldozatok árán megszerezte 3 napra a fenomenális látványosságot, melynek rövidrefogott cselekménye a következő: Gronau törvényszéki jegyző egy ügyvédi irodában megismerkedik egy fiatal, csinos gépirókisasszonnyal s szerelmeseik lesznek egymásba. Egy gyönyörű szép májusi napon találkozik a szerelmes pár. A szerelem napjait azonban hamar követik nyomor, szenvedés és bánat napjai. Egy év mulik el. A fiatal gépiró kisasszony szerencsétlen és szomorú. A jegyző már megunta, elhagyta, hiába várja ott a találka helyén. Gronau jegyző jobbnak látta másfelé fordulni és egy gazdag kereskedelmi tanácsos leányának kezd udvarolni. A másikkal, a kis gépiró leánnyal nem sokat törődik. Kétezer márká végkielégítést szánt az elhagyott szeretőnek, akinek egykor hűséget esküdött. A leány azonban szerencsekiváratatái kíséretében küldte vissza a lealázó pénzüsszeget. Mikor pedig elérkezik az esküvő, odamegy ő is a fényárban uszó menyasszonyi házhoz. Ovatosan surran fel a lépcsőn, ideges igyekezetében azonban feldönt egy égő lámpát, amely felrobban és egy pillanat alatt lángba borítja az egész kastélyt ünneplőivel együtt. „A szegény leány maga kimenekül ugyan az égő házból, de a közeli pagonyfái alatt, a honnan halálra rémulve nézi a lángokat, míg zaklatott szive az izgalomtól meg nem szakadt és megszünt dobogni.”

— **Szülők figyelmét felhívjuk,** hogy a tanstületek által előírt iskolakönyvek használt állapotban bekötve, a legújabb kiadásokban, féláron Aradon Weisz Leó könyvkereskedésében (Minorita-palota) szerzhetők be. 5601

— **Köszönetnyilvánítás.** Rosenberg Sándor dr., az aradi izraelita hitközségnek volt lelképásztorának sírján emelendő emlékműre e héten a következő adományok érkeztek be: Ottenberg Tivadar 50 koronát, Groszmann Emil dr. 10 koronát, Lichtmann Mánó, Rubinstein Mór, Szemere Kálmán 5—5 koronát, özv. Weisz Salamonné 4 koronát, Spitz Lipót 2 koronát és Szabó Lipót 1 koronát adományozott. Ezen kegyeletes adományért ez uton mond benső köszönetet az elnökség.

— **Egy célszerű találmány.** Törékeny és elővigyázatot igénylő tárgyak szállításánál gyakran nagy károk keletkeznek, mivel a teherkocsik legnagyobb része nagy rázkódtatásnak teszik ki a szállítandó tárgyakat. Schattelesz Viktor lugosi kereskedőnek sikerült egy olyan kocsibetétet konstruálni, mely bármily kocsin alkalmazható és azt azonnal ruganyossá teszi. Utalunk mai hirdetésére.

— **Női kereskedelmi tanfolyam igazgatósága által előírt tankönyvek** Weisz Leó cégnél kaphatók. 5601

— **Végre nem okoz gondot,** hogy hol vásároljuk meg legelőnyösebben üveg, porcellán és disz nű tárgyakban szükségletünket, mivel Fischer Mór Andrássy-tér 20. alatt levő specialis üvegüzletében ugy ezen oikkek, mint alkalmi ajándékok és viljanycsillárok legolcsóbban szerzhetők be. Képkerekekben legnagyobb választék, legolcsóbban elkészítettnek. Telefon 568.

— **Tankönyvek, valamint az előírt író és rajzszerek legjutányosabban szerzhetők be** Pichler Sándor könyv- papír és írószer üzletében Arad, Szabadság-tér 1.

— **Szabó-féle pármái ibolya szappan** a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az arcórt üditi, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér, mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pármái ibolyaszappan 70 fillér. 3 drb. 2 kor. Kapható Aradon Vojtek és Weisz és Hanzu Nesztor droguistáknál. E szappan egyedüli készítője Szabó Béla pipereszappangyáros Miskolcon. 4041

— **Zsidó ünnepi imakönyvek** Pichler Sándor könyvkereskedésében nagy választékban kaphatók.

— **Ingusz I. és Fia cég** figyelmezteti igen tisztelt vevőit, hogy csak a 25 év óta Weitzer-utcában levő üzletében vásároljanak, *máshol nincs üzlete cégnél.* 5151

— **Használt tankönyveket** legelőnyösebben vásárol Ingusznál csak a Weitzer-utcában. 5151

— **Az iskolaidényre tásákak, könyvszíjjak, rajztáblák, vonalzó, körzők, festékek, tollszártartók és mindenféle egyéb iskolai tanszerek legnagyobb választékban és igen olcsón kaphatók** Kerpel Izó könyvkereskedésében.

— **Egy Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla** 5 perc alatt megszüntet mindenféle főfájást. 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárában Arad, Boros Béni-tér. 4676

— **Használt iskolakönyvek tiszta, kifogástalan állapotban, féláron** kaphatók Kerpel Izó könyvkereskedésében. *A cég a tankönyvek használhatóságáért szavatol.*

— **Vásárló közönség szives figyelmébe** ajánljuk a Weitzer János-utcában (főpostával szemben) már megnyílt *üveg, porcellán, lámpa és díszműáruk versenypályázat,* hol a legizlésebb képkerekezések is legolcsóbb árakban aznap elkészítettnek. — *üzletelv:* Szolid kiszolgálás, szabott árak mellett.

— **60 kötet könyv havi 1 kor. 40 fillérért, 180 hangjeggy havi 2 kor. 40 fillért** kaphatók kölcsönzésre Kerpel Izó kölcsönzöintézetében, Aradon.

— **A Biró-féle „Havasi Gyopár-Crém Párisban.** Egy elsőrangú és kiváló magyar szépítőszernak a kitüntetéséről értesülünk. A párisi hygienikus kiállításán a Grand Prix érdemkeresztjével, aranyéremmel és diszoklevéllel tüntette ki a zsüri a dr. Biró-féle „Havasi Gyopár-Crém“ készítményeket. E magas kitüntetés felülmulhatatlan és legjobb arcápoló-szereket érte és ezzel szinte bebizonyította látjuk, hogy kozmetikai termékeinkért nemcsak restelkednünk nem kell a külföld előtt, de azok helyüket megállva, versenyképesek is. 5093

— **Uj iskolakönyvek** Kerpelnél.

— **Francia és angol könyvek** Kerpelnél.

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

TARKASÁGOK.

(A szórakozottság netovábbja.) Nem is volna stilszerű, ha nem professzorról szólna.

Szóval a professor ur látogatóban volt Aradon egyik kollégájánál. Nagy filologiai vitába bocsátkozva még nagyobb sétát tettek. Séta közben a Marospatra is kivetődtek. Amint sétálnak, az idegen professor meglepetve kiált fel:

— Né, hogy meg van áradva a Tisza!

— De kérem kolléga ur, hisz ez a Maros!

A professor ur megdöbbenve törölgeti szeméit s rezignáltan szól:

— Látja, látja kedves kollega, borzasztó, hogy milyen — rövidlátó vagyok!

(A legrosszabb.) Wassermann Jakab egész életén át kinlódott és fáradt. Tekintélyes vagyont gyűjtött össze, de . . . De mire odáig érkezett, hogy a legpuhább hintóban kocsikázhatott volna, a legfinomabb ételeket ehette volna, délig aludhatott volna, akkorára köszvénye ápolására kellett szoritkoznia, gyomorba miatt tej volt az egyedüli eledele s morfiium segítségével is alig tudott aludni.

Wassermannban felgyülemlett a keserűség és a végén még a pénzt is megutálta.

Amint az már a mesékben szokás, a végét érezte közeledni s amint az szintén szokás, elhívatta magához az unokaöccsét.

— Fiam — mondotta — én nemsokára meghalok. Becsületes, tisztességes munkával, arcom veritékével (foglalkozására nézve különben — uzsorás volt az öreg) vagyont gyűjtöttem össze. Beláttam azonban, hogy a pénz nem boldogít. Elhatároztam, hogy vagyonomat jótékonycélra fogom hagyni. De nélküled nem akarok semmit sem tenni. Ha te akarod a vagyont, ám legyen a tiéd! De figyelmeztetek, hogy ezer korona az a rossz, tízezer, az rosszabb, százezer a legrosszabb . . .

— Bácsi — vágott közbe az unokaöccs — én el vagyok készülve a legrosszabbra!

NEUMANN M.

férfi-, fiu- és leánykaruha telepe

Arad.

5111

Elismert legjobb minőségű áruk.
Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre.

uri szabó

és. és kir. udvari és kamarai szállító

VITA

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegségeknek
köszvény, hólyag- és vesenegetéseknek.

Félpobár VITA-forrás a gyomortegési azonnal megszűnteti

A vállalat tulajdonosa: 3271

"CONSUM" kereskedelmi részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10-12

Főraktár: Kardos Miklós ásványvízkereskedőnél Arad.

Kapható: Éles Ármán, Nagy Farkas, Dalmel Lajos, Dürr,
Fejér Gyula stb. cégeknek.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 4

Készárú.

Amerika 1-el olcsóbb. Kínálat korlátozott, vételkedv
gyenge. 20 ezer mm. 5 fillérral olcsóbb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912. októberi	11.29 - 1.30	11.28 - 11.29
Buza 1913. áprilisi	11.75 - 11.76	11.74 - 11.75
Rozs 1912. októberi	9.68 - 9.69	9.64 - 9.65
Tengeri 1912. szept.	9.34 - 9.35	9.32 - 9.33
Tengeri 1913. májusi	7.55 - 7.56	7.53 - 7.54
Zab 1912. októberi	10.26 - 10.27	10.21 - 10.22

Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Szeptember 4. —

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀	— — —	107.90
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀	— — —	87.20
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	— — —	76.25
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	— — —	87.26
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	— — —	87.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	— — —	213.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	— — —	152.—
Osztrák járadék papírban	— — —	87.25
Osztrák járadék ezüstben	— — —	90.30
Osztrák járadék aranyban	— — —	117.50
Osztrák koronajárdék 4 ⁰ / ₀	— — —	87.25
1880. évi osztrák államsorsjegy	— — —	158.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	21.35
Magyar hitelbank-részvény	— — —	850.—
Osztrák hitelintézeti részvény	— — —	656.75
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	— — —	711.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	— — —	19.06
Német birodalmi márka	— — —	117.82 ¹ / ₂
Londoni vista	— — —	24.11
Páris vista	— — —	95.31 ¹ / ₂
10 márkás arany	— — —	23.55

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. szeptember 4.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	— — —	10.15 - 10.20
77	— — —	10.20 - 10.25
78	— — —	10.30 - 10.35
79	— — —	10.40 - 10.50

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	— — —	10.30 - 10.35
Rozs	— — —	8.85 - 8.90
Arpa	— — —	9.00 - 9.10
Zab	— — —	9.30 - 9.35
Tengeri	— — —	9.35 - 9.40

Kőbányai sertés piac.

— Szeptember 4. —

Szeptember 3. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz
(páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 165—167
fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig
terjedő súlyban) 168—170 fillér. Közép (páronként
240—280 kgr.) 176—178 fillérig.

Sertéslétszám: 1912. évi szeptember hó 1. napján
volt készlet 35609 drb. — 1912. szeptember hó 2-án
felhajtott 100 drb. — 1912. szeptember 2-án elszál-
lított 376 drb. — 1912. szeptember 3. napjára ma-
radt készletben 35333 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: esendő.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja

Ma csütörtökön, 1912. szeptember 5-én:

1. A Duna völgye. Remek természetutáni felvétel.
2. A háború borzalmi. Amerikai katona dráma. 3.
Nászfiaklya. Tragédia 2 felvonásban. Műfilm. Remek
sláger. 4. A jel. Kacagató.

Az előadások kezdete délután 6 órától folytató-
lagosan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésen-
ként 1 kor., zártsték 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik
hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill.,
Műsort ingyen kapni a jegyszédőknél. — Saját zene-
kar. — Ruhatár. — Buffet.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma csütörtökön, 1912. szeptember 5-én

1. Polidor öngyilkos. Humoros. 2. Express híradó.
3. Egy eredeti fogadás. Kacagató. 4. A halottak né-
mák. Henry Portennel a főszerepben. Dráma két fel-
vonásban.

Előadások délután 6 órától kezdve esti 1¹/₂ óráig.
A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül meg-
jelenni. — Minden előadásban katonazenekar játszik. —
Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely
60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

NYILTTÉR.*

Új kelmefestő, vegytisztító és gőzmosó intézet.

A nagyközönség szives tudomására hozom,
hogy a közeli napokban

Aradon, Weitzer János-u. sarkán

(főpostával szemben) egy modernül be-
rendezett

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosó intézetet nyitok.

Előre is szives pártfogást kérek kitűnő
tisztelettel

Knapp Sándor,

tulajdonos. • 5698

Tankönyv vásárlók

b. figyelmébe!

Ingusz I. és Fia

cég figyelmezteti vevőit, hogy csak a 25
év óta Weitzer-utcában levő üzletében
vásároljanak, 5658

máshol nincs üzlete a cégnek.

Limbek János és Fia

első m. kir. szab. érekeporsó-gyára és temetés-rendező
intézetében.

Arad, színház-épület Városi és megyei telefon: 93.

Özv. Domonkos Lajosné szül. Ehren-
gruber Mária a saját, valamint az aiul-
írottak nevében is, mély fájdalommal tu-
datja, hogy a főrón szeretett jó férj,
testvér, sógor és rokon

Domonkos Lajos,

az Aradi polgári takarékpénztár ig. alelnöke,
az Aradi polgári jótékony egylet alelnöke, az
Aradi polgári lövészegetlet lövészmestere stb.

f. hó 4-én hosszas szenvedés után, mun-
kás életének 63 ik, boldog házassága 38
évében a Mindenható Isten akarata folytán
jobbélre szenderült.

A boldogult földi maradványai folyó
hó 6-án délután fél 3 órakor fgnak
Deák Ferenc-utca 14. sz. házban a ref.
egyház szertartásai szerint tartandó ima
után a felső temetőbe levő családi sír-
kertben örök nyugalomra helyeztetni.

Béke poraira! Áldás emlékére!

Arad, 1912. szeptember hó 4.

Besse Sándor, Kiss Pálné született Domonkos
Julia, testvérei. Besse Sándorné született Tüdös
Julia, Kiss Pál, Eh. engruber Julia, Arkay Kálmán
és neje, sógor és sógornői. Kárpáti Jánosné szül.
Domonkos Janka, férje és gyermekeik, Domonkos
Gyula és neje Sarlot Margit és gyermekeik, Dr. Kiss
Jenő, Kiss Vilmos, Kiss Ilonka, Kovács Sándorné
szül. Besse Erzsébet és férje, unoka öcssei
és hugai. 4806

Telefon városi és megyei Telefon
902. 902.

DÉCSI GÉZA
KÖNYVÜZLETÉBEN NÁDASDY-PALOTA.

Ezen rovatban minden szó egy-
ezri beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József (Gh.) ut. 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szelvényen a szöveg alfőir — avagy felelőhelyekben. Tudakozódásnál a hirdetés száma mindenkor küldendő. Levélbeli megbeszélésnél (a jelzés levelet kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetésekre díj a szavak száma szerint számítható. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a közreadásban aláhúzásra al jelzendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetést a kiadóhivatal kérésére díjazás nélkül megszerkeszti. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.

LEVELEZÉS.

Nyép fogakat

számla k. L. Legajánlatosabb Vojtek és Weisz Dentolin fogorvos. I-5251

„Barna leány”

Szeretettel és egyben erkölcs-
oktató szívélyes levelét kézhez
vettem. Hogy kívánságának végre
eleget tegyek, e lap kiadóhivata-
lába (nem a főpostára) levelet irt-
tam, kérem átvételn. Üdvözl:
„Szőke fiu.”

Guzomi cikkek

Legjobb minőségben Vojtek és
Weisznál. I-5251

ELLÁTÁS.

Középszkolai tanuló

jó erkölcsű, művelt uri fiu, teljes
ellátást nyerhet Miskovits István
kir. sótárnok családjánál Aradon,
Thököly-tér 5. szám alatt. 5663

Izr. uri család

1-2 fiut, teljes ellátásra elfogad.
Instruktor a háznál. Cim: Sebül-
linger Vilmos, Weitzer J. utca 14.
szám. 5664

Az iskola idényre

2-3 intelligens iskolás gyermeket
teljes ellátásra elfogad. Bővebbet
a kiadóhivatalban. 4985

ALKALMAZÁST KERES.

Pénztárkezelő

gyakorolt, ajánlkozik azonnalra.
Cim Pap Sándornénál Nagyvárad-
ut 10. szám. 5625

Okleveles kisasszony

nevelőnőnek ajánlkozik, nagy ké-
zímunkaismerettel bír. Elmegy vi-
dékre is. Cim a kiadóban. 5682

Nagyobb

gyermek mellett ajánlkozik lehető-
leg földszinten, középkorú asszony.
Cim: Toth Ádám E. Választó-u.
33. szám. 5671

Kendő gépirónő

állást keres. Cim a kiadóhivatal-
ban. 5697

Házitanítónak

ajánlkozom alsóbb gimnazista ta-
nulók mellé vidékre, vagy Pestre.
Szakvizsgázott róm. kath. vallásu
tanárjelölt vagyok, zenéhez is ér-
tek. Cim a kiadóban. 5670

ALKALMAZÁST NYER.

Asztalos tanuló

fizetéssel felvételnek Péter-utca
6. sz. 5487

Keresetnek

néhány évi gyakorlattal és jó irás-
sal bíró könyvelőt vagy könyvelő-
nőt, azonnali belépésre. Német
nyelv előnyt biztosít. 5700

INGATLAN.

Világoson,

egy szép fekvésű termő szőlő, hely-
ben a főtérhez egészen közel egy
ház eladó, Bővebbet a kiadóban. 2331

Szőlőmoly

(Heurwurm) ellen legbiztosabban
mentheti szőlőtermését 1 $\frac{1}{2}$ %-os
„Tabicotin Emulsió Vojtek” per-
metezése által. Vojtek és Weisz. I-5251

ÜZLETEK.

Teljesen berendezett

fényképezési műterem, eiköltözés
folytán, jutányos áron eladó. Tud-
akozódni lehet Balassa Ernőnél,
Minorita-palotában. 5693

Egy forgalmas

helyen levő vegyes kereskedés la-
kással, ugyisintén egy külön üz-
lethelyiség október 1-re kiadó. Bő-
vebbet Csernovits Péter-u 27., az
üzletben. 5661

Azonnal eladó

Bettelheim K. utóda első aradi
fehérmű tisztító intézet. Cim a
kiadóhivatalban. 5553

Egy jóforgalmu

cipészüzlet más vállalat miatt azon-
nal eladó. Cim a kiadóba. 5607

Egy

jóforgalmu vegyeskereskedés és
korcsma, Honcztó közelében, más
vállalat miatt azonnal átadandó.
Bővebb felvilágosítás Berger An-
der könyvnyomda tulajdonosnál,
Honcztón. 5708

Egy igen jóforgalmu

nagy vendéglő, minden hozzátar-
tozó jogokkal, trafikkal, jutányos
áron eladó. Cim a kiadóhivatalban.
5694

Urban Iván-utca 41. sz.

jóforgalmu fűszer-üzlet korcsma-
val együtt kiadó. 5560

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Szülők figyelmébe

ajánljuk a saját műhelyben, legjobb
minőségű bőrökből készült férfi,
női és gyermekcipőket, melyek jutá-
nyos ártért kaphatók az Aradi Ci-
pészek Termelő szövetkezeténél
Szabadság-tér 14. szám. 5591

Zöldő ünnepi

imakönyvek, valamint az összes
szertartási cikkek Pichler Sándor
könyv- és papirkereskedésében kap-
hatók. Szabadság-tér 1. Telefon 308.
5311

Elsőrendű

füstölt stráfszalonna, 160 fillér ki-
lója, eladó. Meistrovich János. 5692

Glasfey Centenar

a legideálisabb éjeli mécs, füst és
szagtalan, egyben melegen tart-
ható a gyermek részére a tej vagy
tea. Kapható Aradon, Éles Armin,
Fejér Gyula, Török Andor és Társa,
Róna Jenő, Hoffmann Ottó, Dürr
Gusztáv cégeknél. Battonya: Gel-
ler Saru, Pécska: Lusztig Ernő 5014

Iskolakönyvek,

papír és irószerek legelőnyöseb-
ben szereshetők be Pichler Sándor
könyv- és papirkereskedésében
Arad, Szabadság-tér 1. sz. 5311

Nappal elegáns fotel

éjjel kényelmes ágy, a szab. Szop-
per-zsöllye kapható, már 105 ko-
ronától kezdve, továbbá divánok,
ottománok I. és III. részű matr-
cok, összecusukható vaságyak, gyer-
mek-ágyak, levarott szalmazsákok
legolcsóbb bevásárlási forrása
Reiner J. Gyula kárpitos és disz-
tónél. Lázár Vilmos-utca 1-2. sz.
4336

Tankönyvek,

a tantestületek által előírt író- és
rajzszerek legelőnyösebben szer-
eshető be „Minerva” könyvkereske-
désben Arad, Dobó-utca 1. (a
Ferenc-téri polgári fiúiskola mel-
lett.) 5311

Benzin locomobil

12 HP. teljesen jó karban, jótál-
lás mellett jutányos áron és ked-
vező feltételek mellett, azonnal
eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt
Vostinar Istvánné cég Világos. 4351

India fogcseppek

a legmakacsabb fogfájást azonnal
megszüntetik, ára 70 fillér. Főrak-
tár Gutori Földes Kelemen gyógy-
szertára és vegyészeti laborato-
riuma Aradon. 1224

KÜLÖNFÉLE.

Szép, tágas, portálos

üzlethelyiség és egy 3 szobás, elő-
szoba, fürdőszobás uri lakás no-
vember hó 1 ére kiadó. Bővebbet
Deák Ferenc-utca 39. 5571

A nagyérdemű közönség

szíves figyelmébe ajánlom, angol
és francia divatszalonomat. Egy-
ben értesitem, hogy feltétlen uri-
lányokat szabni és varni tacitok
olcsó díjazás mellett. Paál Margit,
Aulich Lajos u. 16. 5672

Illés-utca

133. sz. ház jó forgalmu fűszer
üzlet, korcsmával együtt és 50 drb.
tölgyfa padló eladó. Tudakozódni
ugyanott. 5696

Üvegezési

és képerreztési munkák Acker-
mann Lipótnál olcsón vállaltat-
nak, Boros Beni-tér 29. 5297

Virágok és rózsák

élősdiei és bohái ellen használjon
2 $\frac{1}{2}$ %-os „Tabicotin Emulsió Vojtek.”
Siker biztosítva. Vojtek és Weisz,
Arad. I-5251

I korcsma

bárki is olyan színűre festi haját
a mily színűre akarja. A Margit
hajfestő ha tisztán használják fe-
ketére fest, ha egy rész vízzel ke-
verik barnára, ha két rész vízzel
világos barnára, ha három négy
rész vízzel keverik szőkére fest.
A szín állandó feismertetlen le-
moshatlan. Gutori Földes Kelemen
gyógyszertára Aradon. 1224

Kerti vetemények

saláta, káposzta bohái és élősdiei
ellen legbiztosabb a 2 $\frac{1}{2}$ %-os „Tabi-
cotin Emulsió Vojtek”. Vojtek és
Weisz Arad. I-5251

Fűtési idény közeledtével

a Herkules fűrészt vállalat irodája,
Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagy-
közönségnek I. rendű aprított tü-
zifát 100 kilónként 2 kor. 70 fill-
lért hazaszállítva, ugyisintén
egész, esetleg fél waggon rakomány
cser-, bük- és gyertyánfát karte-
len kívüli legolcsóbb áron befur-
varozva fűrészelve és hasítva. Mo-
toros fűrészeink is házhoz ren-
delhetők. Felvilágosítást készséggel
nyújtunk telefonon is 658. sz. 5451

Zálogház-

ből arany, ezüst és ékszerek
Farkas Streicher J. cégnél
Arad, Tököly-tér 1. sz. 5611

Gyermek patent harisnya

legnagyobb választékban, legolcsóbb árak mellett

2601

Bársony Andornál Arad, Szabadság-tér 17.

ÉRTESÍTÉS!

Mélyen tisztelt megrendelőim és a nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy

ősz- és téli férfi divatszövet ujdonságaim

nagyválasztékban megérkeztek. Kivánatra vidékre mintákkal **készséggel** szolgálók.

További becses pártfogást kérek, kiváló tisztelettel 5409

Pribán Gyula

angol uri szabó

Lázár Vilmos-utca (Avarffi-ház)

Apró hirdetések folytatása.

KIADÓ LAKÁS.

November 1-től

a Perényi-utcában új házban 4 esetleg 5 szobás lakás kiadó. Bővebbet Gróf Közigység Fideinél, Perényi-u. 6. 5655

4 szobás lakás

kiadó november 1-ére Thököly-tér 4. szám. 5589

Egy modern 5 szobás

magánház, közel a Szabadságtérhez, kiadó. Bővebb értesítést Abbázia kávéházban. 5198

Eötvös-u. 17. sz.

4 szobából álló I. em. utcai lakás kiadó. 5666

Két garcon lakás:

1. Két szoba és előszobából álló utcai garcon lakás a Deák Ferenc-utca 5. sz., I. emelet. 2. Egy szoba, előszoba és fürdőszobából álló garcon lakás a Deák Ferenc-utca 4. szám, I. em. Mind a kettő irodának, vagy rendelőknek is alkalmas, kiadó. Bővebbet a házmes-ternél. 5626

Kiadó lakások.

Egy 2 szobás, előszobás, egy 2 szobás és egy 1 szobás lakás hozzá- tartozó konyhával együtt. Boros Beni-tér 11. szám alatt azonnal kiadó. Bővebbet ugyanott. 5691

Kopott parket

tűlkörfényes lesz, ha azt Vojtek és Welsz parket-pastájával dörzsöl- fel. I-5251

Taxameteres

Bér-autók

Telefonszám 816

2881 Szolgálat: reggel 6 órától éjjel 12 óráig. Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Jó egészségének

fenntartására használjon mindeckl

Kárpáti-féle

epenhajtót,

mely a legkitünőbb fájdalom-

mentesítő gyomortisztító házi- szer.

Iso édes, hatása gyors és biztos.

1 üveg utasításával 40 fillér.

12 üveg franco K 4-80. Kapható

kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszertárban 6575

ARAD, BOROS BENI-FÉL.

Értesítés!

Megérkeztek a legújabb női modell-, plüs-, bársony-, dublé- és posztó-kalapok rendkívül meglepő olcsó árakban.

Férfi divat: nyulszőr-, kemény- és puha-kalapokból nagy raktár.

Iskolai fiu-gyermekkalapokból 3000 darabot olcsón elárusítottak 2 koronától kezdve 3 koronáig minden divat színben. Ugyanígy minden kalapjavítások és festéseket a leg- újabb modell után elvállalok.

Tisztelettel 1653

Bittenbinder Konrád

első aradi villanyerőre berendezett kalapgyártás nagyban és kicsinyben Arad, Deák Ferenc-u. 42. A Fehér Kereszt szállodával szemben.

Maresch Gyula

üzlete most az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár palotájában van.

Maresch Gyula

üzlete most a Kossuth-szobor mellett van.

Maresch Gyula

üzlete most a Város-házának átellenében van.

Maresch Gyula

üzlete most az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak palotájával szemben van.

Maresch Gyula

üzlete most a Victoria takarékpénztár közelében van.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár palotájában van most

Maresch Gyula

üzlete.

A Kossuth-szobor mellett van most

Maresch Gyula

üzlete.

A Város-házának átellenében van most

Maresch Gyula

üzlete.

Az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak palotájával szemben van most

Maresch Gyula

üzlete.

A Victoria takarékpénztár közelében van most

Maresch Gyula

üzlete.